

Laisi Finwen

Letící jiskra

(osudy Mininy nejmilejší kamarádky)

I.

V pasti

1.

Nevěděl, jak dlouho už putuje Lesem přízraků. Na dobu, než do něj vstoupil, mu zůstalo jen málo vzpomínek, a matných. Žil nyní uprostřed jakéhosi divného snu, uprostřed něhož se občas vybavil útržek předchozích snů. Nebezpečí přechodu hor se občas vracela kratičkým zábleskem děsivé scény. Hrůza, která ho vyštvala z domova, zůstávala pohřbená kdesi hluboko, nezřetelná, jen jako tupá bolest, pozvolna vysávající sílu z těla. Vzpomínal si však dobře, že se mezi jeho lidem vždycky tradovalo, že z Lesa Přízraků není návratu. Po vyhynutí skřetů v horách se průzkumníci občas vydávali k jihu, aby zjistili, zda by se nedala najít místa k bydlení někde v pohostinnějších končinách. Hory se některým překročit podařilo – z Lesa přízraků se ještě nevrátil nikdo.

Neměl však na vybranou - nebo si to alespoň myslel ve chvíli, kdy do hvozdu vstoupil. Domů se vrátit nemohl a horami skutečně bylo možno projít, s notnou dávkou obratnosti, soustředění a štěstí, ale to bylo všechno. Bydlet v nich bylo vyloučeno. Nedělal si žádné iluze, když překročil hranici; měl prostě jen dojem, že mu nic jiného nezbývá. A zatím kupodivu žil. Snad. Pokud nezahynul už dávno a celý tenhle zmatený sen není jen existencí mrtvého.

Nejedl. Na houby či plody nebyla doba a po zvěři nenalézal sebemenší stopu. Ani se nedivil. Zde nebylo místa pro živé tvory. To málo zásob, které si vzal na cestu, spotřeboval už v horách, ale tam občas ulovil alespoň nějakého toho sviště, hubeného po zimě. Od té doby, co vstoupil do hvozdu, zůstával bez jídla. Pramenů a potůčků byla naštěstí všude hojnost, a s dobrou vodou - nakolik mohl soudit. Zatím se na nohou udržel.

Nespal. Zde nebylo místo, kde necháš odpočinout duši. Jen divná, nezdravá temnota pod cary lišejníků, kanoucími ze svěřených větví, jen divná, téměř hmatatelná bdělost všude kolem, občas silící v zřetelnou krvelačnost, občas slábnoucí v pouhé škodolibé přihlížení jeho marnému útěku. Jen běh mu dokázal poněkud ulevit a tehdy uháněl lehce, dlouhými skoky, co měl sil. Mech byl hluboký jako temná tůň, ale on se bořil jen nepatrně. Většinou však k běhu nebylo místa, stromy se tísnily příliš blízko, spleť jejich větví a padlých kmenů tvořily bludiště, z něhož často jen stěží unikal. Znal hvozď dobře z domova, vždyť strávil na lovu většinu života; znal všechny jeho překážky a nástrahy a běhával jimi po paměti, bez námahy. Toto však bylo jiné.

Přesto však dosud vždy dokázal proklouznout. Měl útlou postavu a obratnost úhoře - občas si připadal jako hranostaj ve spleti kořenů a větví. A na jižní straně hor bylo znatelně tepleji - většinu těžšího oblečení tam nechal v úkrytu.

Nedřel směr. Totiž, ne vědomě. Větve mu nikdy nedovolily pohled ani na střípek nebe, bludiště hvozdu neskýtalo nejmenší oporu k orientaci - ba, často mu připadalo, že se zvolna pohybuje, mění, ustavičně přeskupuje, aby mu chvílemi uzavřelo cestu, chvílemi ho pro vlastní zábavu pustilo o kousek dál. I temnota u země chvílemi houstla, chvílemi slábla, pohrávala si s ním. Avšak cosi v něm, instinkt národa, který staletí hladověl po teple, mu navzdory tomu všemu ukazovalo cestu. Cestu za jedinou nadějí, k jihu. Dral se tam, třeba i oklikami, ale vytrvale. Nevěřil si, nemyslel na naději, ale nevzdával se.

V tuto chvíli temnota každopádně houstla. I to mohlo být vlastně dobré znamení - potvrzení toho, že překročením hor skutečně vstoupil do krajů, kde slunce vychází každý den. To však bylo momentálně jen chabou útěchou. Přestával vidět na cestu - i jeho oči, uvyklé lecjakým temnotám, mu nyní nemohly sloužit. A špatně se mu dýchalo. Zda se okolní vzduch skutečně proměnil či zda jen jeho duše skomírá, lapá po dechu obklopena nesmírnou zlou vůlí jako ohníček tísněný velikým mrazem, nevěděl. Hvozď nikdy nebyl tichý - neustále ho plnilo praskání, skřípění, sténání, i jiné, zlověstnější zvuky, podobné spikleneckému šepotu a občas dokonce přišernému,

dušenému smíchu. Nyní to vše o poznání zesílilo. Korunami se hnala bouře.

Mohutná suchá větev těžce dopadla na zem těsně za jeho zády. Dosud byl rychlejší - uslyšel či vytušil její let ve změti okolního hřmotu a odskočil včas. Vzápětí letěly dvě další - ohromné koruny dvou lesních velikánů do sebe drtivě narazily přímo nad jeho hlavou. Tohle není obyčejná vichřice! Zde jakoby vítr vál ze všech směrů přímo do místa, kde je právě on!

Znovu uskočil včas. Mohutný kmen se v tom okamžiku nachýlil jemu zrovna do cesty, tak tak že do něj nevrátil plnou silou, což by ho nepochybně nabodlo na ostré pahýly spodních větví. Stočil se však v letu stranou, schoulil se do klubíčka, letmo se dotkl ramenem mechu, dopadl na nohy a proskočil tušenou mezerou, než se stačila uzavřít. Stále ještě žil.

Kus vlevo se v temnotě cosi zablesklo - na vteřinku měl dojem, že se tam rozsvěcí dvě veliké oči, zelené a zlé. Vzápětí pohasly. Hromové zaprašnění, zem se mu zachvěla pod nohama. Cosi prosvištělo vzduchem těsně nad jeho hlavou - v poslední chvíli se shýbl až k zemi. Tohle už nebyla větev, nýbrž silný kmen - a nepadal shora, prohnal se vodorovně nad zemí!

Dunivý náraz. Letící kmen zkosil několik stojících, všechny se kácely na něj. Vrhle se kupředu, uhnul jim. Nemohl dýchat. Cítil, jak mu začínají docházet síly.

Mech se mu pod nohama prudce rozhoupal, vlnil se jako moře. Koruny do sebe s praštěním narážely jako paroží sobů v čas říje, zůstávaly zaklesnuté, rvaly se spolu. Větve se lámaly a sypaly dolů jedna za druhou. Hromové dunění plnilo veškerý vzduch.

Uhýbal, co měl sil, ale nesnažil si namlouvat, že jich má ještě mnoho. Několikrát opravdu upadl, ztěžka, bez odrazu k novému skoku. Naposledy to bylo jen zavlnění půdy, co ho zachránilo před další padající větví. Skulil se kousek níž a zapadl do výdutě pod kořenem.

Nebyl to úkryt, který by nyní dobrovolně vyhledal. Navzdory vyčerpání se pokusil okamžitě vyklouznout, vzchopit se k dalšímu běhu, ale země se v tu chvíli zavlnila znovu, jeho úkryt se vybouřil do větší výšky, ale u okraje naopak snížil. Takovou škvírou už se

proklouznout nedalo. Zaryl ruce do mechu, ale nahmátl jen další silný kořen. Byl v pasti.

Zatím se nedělo nic horšího a nucený odpočinek nebyl ani zdaleka jen nepříjemný. Zem se dál bouřlivě zmítala, hvozď hučel a praštěl, větve se řítily s dunivými nárazy všude okolo, avšak on byl prozatím chráněný. Bylo mu však jasné, že konec už je nadosah. Jaké to bude? Prudká bolest a pak nicota, vyhasnutí všeho? Nebo... nikdy těm pověstem o království Temnoty příliš nevěřil, ale zde byla až příliš blízká a citelná...

Chvílemi se mu zdálo, že v bouření hvozdu rozeznává slova. "Je náš, je náš!" zuřily stromy. "Chceme ho, chceme ten život!"

Pevně sevřel hlavu oběma rukama. Dost s tím! Žádné přeludy! Má-li zemřít, zemře, ale nebude se předtím poddávat zbabělosti!

V tu chvíli škvírou svého vězení zřetelně zahlédl, jak se přímo proti němu rozsvěcí dvě veliké zelené oči.

2.

Probudil se ztuhlý a provlhlý, s údy rozbolavělými námahou. Kde je?

Kolem panovalo obvyklé husté šero, ne však už neproniknutelná tma. Také skřípění a sténání větví zesláblo na obvyklou míru. Bouře lesa zřejmě polevila.

Vstal. Teprve potom se podivil, jak je to možné. Byl přece lapený, uvězněný v dutině pod kořeny! Čekal už najisto, že bude rozdrčen, ale zřejmě ještě žije, navzdory tomu, že podle všeho dokonce usnul, místo aby zůstal na stráži. Inu, v postavení, v jakém byl, by mu to beztak bylo málo platné. Teď je aspoň odpočatý... ale co se stalo se stromem, pod nímž byl uvězněn?

Ať se rozhlížel sebevíc, nic podobného kořenům, které ho lapily, v blízkém okolí neviděl. Nebylo však divu. Zem byla rozrytá čerstvými polomy, mohutné padlé kmeny se vršily bez ladu a skladu přes sebe. Vyskočil na jeden z nich a zahlédl potůček, jen pár kroků odtud. Dychtivě se tam rozběhl a voda ho jako vždy vzpružila.

Je stále živ! Tedy dál, znovu dál! Za sluncem!

Jak běžel, hvozd kolem se proměňoval. Stop po nedávné bouři valem ubývalo. Než šero zhoustlo ve zdejší noc a zvolna se opět projasnilo v další ponurý den, nechal je za sebou docela. Mezi jedlemi a modříný tu a tam zasvítla bílá bříza či dokonce stříbrný buk. Za další týden či dva se občas dostal i do míst, kde les úplně změnil tvář a buky stály na velkém prostranství, nádherné a majestátní, až se mu tajil dech a děs v jeho srdci ustupoval uchvácené bázni. Mech na zemi stále častěji střídalo listoví.

Šera ubylo. Vlastně už to bylo jen obvyklé šero velmi hustého lesa, občas dokonce zkrášené skvrnou slunečního paprsku, který se zázrakem prodral mezi větvemi. Tíha z jeho duše odplývala a cítil se víc a víc sám sebou. Také vzpomínky se mu vracely stále živěji. Nebyly příjemné.

A pak, dosti náhle, les končil. Stál mezi posledními kmeny a vyhlížel do volného kraje.

Nevypadal příliš lákavě.

Podvědomě čekal víc zeleně, víc života, zde, v krajích slunečního svitu. Místo toho se před ním rozkládala pustina, zčásti kamenitá, taková, jakou dobře znal, avšak neoživená ani lišejníkem. Místy byla jen holá zem, rozmrzlá, pravda, ale neplodná, jen tu a tam zpestřená uschlými stvoly nebo loňským ostružiním. Zelený pás trávy končil jen kousek od kraje lesa.

Kvůli tomuhle tedy uběhl takovou dálku, navzdory veškeré naději? Kvůli tomuhle vytrpěl hrůzy hvozdů a hor?

Ne tak docela, odpověděla mu jeho střizlivá mysl. Nejsi zvěd, vyslaný hledat nové země. Jsi psanec, bez domova a bez návratu, a budeš si muset nějak poradit. Zklamané myšlenky opravdu počkají - teď už by bylo nanejvýš potřeba vyhledat něco k jídlu.

Rozhlédl se na obě strany, pozorně se zaposlouchal. A v tu chvíli se mu stalo něco, co naprosto nečekal: zaslechl píseň.

Kus vlevo se země zvlínila mírným údolím, ve kterém tušil potok, vyznačený delším pásem živější zeleně a skupinkou mladých stromků. A právě tam, skrytý za oblým svahem, kdosi zpíval.

Podle hlasu to byla žena, velmi mladá a zřejmě veselá, laskavá a nebojácná; ten hlas byl jasný jako slunečný den, nic neskrýval, nabízel bez zábran svou přívětivost - ani krajina kolem už se teď nezdála tak pustá. Zpívala neznámým jazykem - poznal, že píseň má slova, ale naprosto zvláštní a cizorodá.

A pak, jak se tak zaposlouchaný do jejího zpěvu rozhlédl a oči mu utkvěly na bílých oblacích, plujících oblohou v nezkrotném jarním větru, na kratičký okamžik porozuměl. Neznámá slova se přerodila v obrazy a vstoupila do jeho duše a nepatrný útržek písně v něm ožil slovy jeho vlastní řeči:

*"Nad nebem žijí
stovky maličkých námořníků
srdce jim bijí
hledají stopy našich vzlyků
v nesmírné kaluži slz..."*

Než stačil pomyslet, rozběhl se za hlasem, arci tichounce a opatrně, aby ji nepolekal. Teď, když už nebyl do písňe ponořený naplno, se porozumění vytratilo - byla opět jen milou melodií radostného hlasu, zpívajícího neznámými slovy. Vědomí, že zpívá o smutku s půvabně hravým veselím, však v něm přetrvávalo.

Zastavil se a vyhlédl zpoza stromů. Skláněla se na břehu kousek od potoka a s velkou vervou kopala jámu do země. Byla menší postavy, sahala by mu sotva k rameni, a také baculatější než on, i než dívky jeho lidu, které znal. Ne však přehnaně. Z její postavy poznával, že je zvyklá mnoho chodit a mnoho se namáhat, tak jako nyní. Oblečena byla v šedo zelenou halenu a kalhoty, určené zřejmě ke splnutí s okolím ve světlém bukovém lese, kterým sem přišel; vlasy barvy březového dřeva jí na hlavě tvořily korunu točených prstýnků.

Teď se narovнала a obrátila, odložila lopatu a zvedla vědro na vodu. V tu chvíli ho zpozorovala. Její píseň umlkla, ale nebylo na ní vidět leknutí nebo i jen údiv. Usmála se, pozvedla ruku k pozdravu a pokračovala v práci. Nabírala vodu z potoka a plnila jámu.

Přijal její úsměv jako svolení, vystoupil otevřeně na břeh a o pár kroků se přiblížil.

Pozoroval ji. Když byla spokojena s množstvím vody, které nanosila do jámy, začala do ní vracet vyházenou hlínu střídavě s vrstvami suchého listí. Nakonec vyňala z ošatky semenáček s kořeny obalenými hlínou, vložila ho do jámy a upravila kolem něj zbývající hlínu do jakési mísy, kterou znovu naplnila vodou.

Do té chvíle si neřekli ani slovo, ale jeho postupně údiv nad jejím počínáním docela překonal, až se neudržel a zvolal: "Co to děláš?"

Vzhlédla a okamžik se na něj mlčky dívala. Měl dojem, že je v tom pohledu překvapení nad prostoduchostí jeho otázky, ale nejspíš se hlavně pokoušela porozumět jeho slovům a dát dohromady odpověď, neboť po delší chvíli odvětila: "Vsazuju stromy," a řekla to jazykem, který si dokázal přeložit.

"Proč?" uniklo mu opět nezdvořile, než se stačil zarazit.

Narovнала se, dala si ruce v bok a trochu si povzdechla, zřejmě nad jeho nedovtipností. Pak, znovu pomalu a někdy tápavě, složila dohromady odpověď:

"Tyto stromy jsou malé. V lese nemají dost světla a místa, nežijí. Tady budou mít místa hojnost. Vyrostou a budou držet vodu. Tady, blízko lesa, ještě prší. Když tu budou stromy, voda se udrží. Kraj bude žít."

Pozvedl oči k té širé pusté pláni a pak jimi sklouzl k té drobné postavičce s lopatou. Už zase horlivě kopala jámu. Jistě má pravdu, ale... jak jen to může takového nepatrného tvorečka napadnout, pustit se do díla tak nesmírného!

Už ji nerušil. Bylo zřetelné, že si rušena být nepřeje a další otázky by jí byly nemilé. Stáhl se opodál, ale nedokázal úplně odejít. Sledoval její počínání, opřen o silný kmen na okraji lesa, a žasl nad velikostí toho srdce, které se neleká žádných hranic, žádných překážek.

Ted' už nezpívala. Snad se před ním ostýchala, ale nebylo to jen tím. Cítil z ní jakousi nelibost, pro niž marně hledal důvod. Vadí jí jeho přítomnost? Je jí nesympatický? Nebo by raději byla při svém díle úplně sama? Ne, ani jedno z toho jakoby nebylo přesně ono. Konečně, po velmi dlouhé době, sebral všechnu kuráž, znovu se jí přiblížil a zeptal se, zda jí smí pomoci. Věděl, že riskuje, že ho odežene docela, a chápal by to. Tvůrce zabraný do velkého díla často chce být sám. Přesto se však odvážil, neboť byl opuštěný, bez domova, bez jediné blízké duše, a obdiv k té její ho neodolatelně přitahoval.

Neodehnala ho. Dokonce měl dojem, že právě na to čekala, a zřejmě mnohem déle, než jí bylo milé. Zůstala však přívětivá, hezky se na něj usmála a podala mu vědro.

"Mám jen jedno vědro a jednu lopatu," řekla. "Chvilí budu já kopat a ty můžeš nosit vodu, pak se zase vystřídáme."

Zbytek dne uběhl rychlostí myšlenky. Teprve když se slunce sklonilo k západu a svět zežlátl v jeho šikmých paprscích, jeho nová známá narovnála záda a řekla:

"Ted' se vykoupu. Pak přijď a budeme jíst."

Vzdálil se tedy, aby ji neuváděl do rozpaků, a podařilo se mu vypátrat a sestřelit jakousi zdejší slípku. Když se s ní vrátil, oheň už hořel před lehkým přístřeškem, v jakém zřejmě jeho známá nocovala, a v kotlíku se vařila voda. Slípku měl oškubanou

a vyvrhnutou raz dva a brzy už se večerem linula vůně polévky, po tom dlouhém strádání lahodnější než kdy dřív. Mošničku soli ještě u sebe měl a jeho známá přihodila kousky všelijakých záhadných rostlin, takže si pochutnali znamenitě. Jako zákusek dostal ještě cosi, čemu hostitelka říkala "pečené" a co se nepodobalo chutí ničemu z toho, co kdy okusil. Měla radost, že mu to chutná, všiml si však, že sama sotva uždíbla.

"Máš nouzi o jídlo?" tázal se starostlivě.

"Neboj, dostávám spoustu entí polívky," odpověděla. "To ostatní jídlo je tak spíš pro chuť."

Když viděla jeho nechápavý pohled, přisunula k němu džbáněk. Ochutnal.

"Dobrá voda," pochválil. "Ta je ze zdejšího lesa?"

Přikývla.

"*Hodně* dobrá voda," zdůraznila. "Může posloužit i místo jídla, mnoho dní."

Tak proto tedy...

Hleděla na něj bystrýma očkama.

"Tys přišel přes les, vid'?"

Přikývl.

"Ze severu."

"Ze zemí, kde je věčná noc?"

Zasmál se.

"A pak zase věčný den!"

"Jak se jmenuješ?"

"Narnik."

"To kvůli těm vlasům?"

"Trošku. Ale mám prý i ohnivou povahu, někdy. A ty? Smím znát tvé jméno?"

Na okamžik se zamyslela.

"Tinwil Orivaine," řekla pak.

"Co je Orivaine?"

"Jméno našeho rodu. Je to rostlina. Jí se."

"Pne se do výšky? A má plody v kapsičkách?"

"Ano." Sáhla do jedné ze svých mošniček a vytáhla hrst suchých nazelenalých kuliček. "To jsou ony."

Kuličky. Jako prstýnky jejích vlasů. Jako její okrouhlý obličejík a hnědá kulatá očka.

"Hodí se k tobě. A... letící jiskra?"

Rozpačitě se usmála.

"Ne... svítící motýlek. Vlastně ani ne motýlek, ale létá a třepetá se... a svítí. Neznáš je? V létě ti je ukážu."

"A kde jsou další tvého rodu?"

Neurčitě mávla rukou k zapadajícímu slunci.

"Daleko."

Odložila lžici. Očka se jí na okamžik přivřela a kulatá pusinka naopak otevřela. Zdvořile ji přiklopila rukou.

"Proč nejsou s tebou?"

"Zítřka. Teď nemáme čas. Musíme ještě umýt nádobí a pak spát..."

Čas? Jak by někdo mohl mít čas? Čas prostě je, stále plyne, o nikoho se nestará...

"Vypadáš unavená, Tinwil. Jestli dovolíš, o nádobí se postarám."

"Děkuju, to jsi hodný."

Zabalila se do pláště a stočila do klubíčka. Než se vrátil od potoka, už spala - tvrdým spánkem malého dítěte.

Slovník

Narnik a Tinwil se domlouvají jazykem, který ani jednomu z nich není vlastní. Noldorská quenya, kterou se Tinwil naučila v knihovnách Imladris (její mateřštinou je jedno z nářečí Obecné řeči, běžné v Kraji), je odlišná od Narnikovy mateřštiny. Protože se však všechny elfí jazyky vyvinuly ze společného prajazyka, je mu srozumitelná asi jako Čechovi polština.

kap. 2.

"vsazuju stromy" - quenijský výraz "panya" znamená "umísťuje". I když ho Tinwil pravděpodobně použila s předponou en- (empanya) ve smyslu "vsazuje", Narnikovi, který se nikdy nesetkal s pěstováním rostlin, nejspíš evokovalo tesařskou nebo kožešnickou práci.

"pečené" - tedy chléb, pravděpodobně se jedná o nějakou méně vznešenou variantu lembasu. "Peče" a "chléb" má v noldorské quenijštině stejně znějící slovo: "masta". Pečení Narnik zná, s výrobky z obilnin se však dosud nesetkal.

Narnik - "nar" je obecně elfský slovní kořen s významem "oheň, plamen", "nik(u)" s významem "sníh/mráz". Vlasy této postavy jsou tedy pravděpodobně rezaté.

Orivaine - hrách. Skládá kořen "or(o)" s významem "vzhůru, vysoko, stoupá" a slovo "vaine" (odvozené od kořene way, obklopuje) s významem "pochva, váček".

Tinwil - "tin" je kořen s významem "jiskří", "wil" s významem "letí, vznáší se ve vzduchu". Od toho je odvozeno "wilwa", třepotavý, a "wilwarin", motýl. Možností překladu jména je mnoho.

3.

Nezvyklá námaha a sytost v něm také budily touhu po spánku, ale nebyl už tak vyčerpaný, neboť odpočinul za běhu častokrát od té doby, co mu hvozd ukázal vlídnější tvář. Zůstal sedět před přístřeškem, střežil její bezpečí a beze spěchu vstřebával nové dojmy. Teprve nad ránem vstal, a nejen, aby se protáhl. Obloha se začínala jasnít, oblaka se proti ní vyrýsovala temnými siluetami elegantních tvarů, aby podtrhla její záři. První známky východu slunce ho vždycky plnily slavnostními pocity.

Vyběhl na okraj údolí. Pár okamžiků se ztratil v okouzlení, jak sledoval hru pomalinku silících barev. Pak se ale rozběhl znovu v neudržitelném nadšení, volný jako jeřáb na své cestě ke světlu. Jen kousek cesty odtud k jihu se zvedal nevysoký hřebínek. To bude ono, na ten musí vystoupit!

Prolétl tu vzdálenost za pár okamžiků, dychtivý, oči ztracené v proměnlivé slávě nebes. Stěna vyvýšeniny byla mnohde strmá, ale vyhlédnout si schůdnější místo nebylo nic těžkého. Nahoru se dostal bez námahy, jen tu a tam si trochu pomohl rukama. Oblaka vzplála ohnivou září, výš a výš se barvila nádechem plamene a zlata. Upíral oči k bodu, který žhnul nejsilněji. Ted', teď to přijde...!

A právě v tu chvíli se mu skála pod nohama pohnula.

Vyrovnal ten otřes téměř bezděky, neochotný nechat se vytrhnout z okouzlení. Avšak bdělost lovce i bdělost kořisti z posledních týdnů se nenechala ošálit. Ať chtěl či nechtěl, pocítil ji znovu, tak jako během přechodu Hor, tak jako v Lese přízraků: zlou vůli, která zde cíhala.

Vzápětí skála pod jeho nohama povolila úplně a byl by letěl do hlubin úzké pukliny, kdyby se nezachytil rukama okraje. Uvolněný kamenný blok by ho byl vzápětí sekl přes prsty, ale to už se stačil odrazit, vymrštit zpátky vzhůru a okamžitě uskočit na nepatrnou římsu, v níž se změnila cestička, po níž sem vyšplhal.

Arci povolila okamžitě, ale byl na to připravený. Nezdržoval se hledáním opory, poddal se téměř volnému pádu, jen s nepatrnými odrazy od záchytných bodů, hbitý jako veverka v letu z kmene na

kmen. Ani u paty skály se nezastavil, uháněl dál sobími skoky, utíkal o život.

Dobře udělal, vyhnul se pádu do jámy, která se vzápětí otevřela pod srázem.

Balvany mu uhýbaly pod nohama, ale nebylo tomu tak dávno, co se důkladně pocvičil v obratnosti. Za sebou slyšel hřmot a tušil, že se mu některé kutálí v patách, ale nedostihly ho. Jak se blížil pásu zeleně při okraji lesa, hluk za ním utichal a pohyby země slably.

Ohlédl se. Hřebínek na obzoru i pláň před ním vypadaly ještě malinko v pohybu, rozostřené jako za ohněm, ale bylo znát, že se vše uklidňuje. Zdálo se, že vyvázl, alespoň prozatím.

Poněkud zkroušeně se rozhlédl. Směrem k severu Hvozd, z nějž tak tak unikl živý, za ním nebezpečí Hor... a domov, který ho teď rozhodně nečeká. K jihu zdá se nic o mnoho lepšího. Jeho útočištěm se podle všeho stal uzounký východozápadní pás trávy při okraji lesa. Jak daleko se táhne, zatím nevěděl, ale už i tak se tu cítil jako v pasti.

Povzdechl si. Co se dá dělat! Měl by být vděčný, že tu alespoň není sám. A snad mu jeho náhodná známá bude moci povědět něco víc o možnostech a nebezpečích okolní krajiny, a třeba vše nakonec nebude tak beznadějně, jak se to teď jeví...

Zatím by jí mohl zkusit aspoň ulovit něco na přilepšenou.

II. Sušená kůže slov

4.

Míjely dny a jeho domovem zůstávalo Tinwilino tábořiště. Zvykl si na její práci a věnoval se jí rád. Ještě nikdy neokusil pěstování rostlin; a i když by se snad mohlo zdát namáhavé a jednotvárné, sama možnost tak důvěrného kontaktu s čímkoli, co roste, natožpak s budoucími stromy, ho naplňovala tichým úžasem. Jeho mysl se při ní sžívala s neuspěchaným tempem jejich existence, nořila se spolu s vodou do země pod jejich kořeny, ztrácela se svému okolí a nevnímala už plynutí času. Tinwil se při tom zpočátku zdála jaksi neklidná a nespokojená, ale časem se buď zlepšil v tom, co potřebovala, nebo si zvykla.

Občas se vytrhl, aby ulovil něco na přilepšenou, a často to i uvařil. To Tinwil naopak viditelně oceňovala; a když poznala hbitost jeho nohou, někdy ho požádala, aby zaběhl ošetřit její rostlinky u nějakého jiného potoka či odtud nějaké přinesl k jídlu. Pěstovala totiž jak stromy, tak jedlé rostliny na dlouhém pásu při okraji hvozdu a přesouvala tábořiště podle potřeby; nakolik vyrozuměl z jejích slov, měla tím vzniknout jakási hranice, překážka zlé vůli. Jaký má smysl budovat to uzounké bezpečné teritorium mezi dvěma rozlehlými územími plnými hrůz a nebezpečí, si zprvu nedovedl představit.

Pak je navštívily dvě bytosti, které vypadaly jako útlé chodící stromky s velikýma hnědozelenýma očima. Tinwil jim říkala Kmínka a Lupínek - vlastně Lupínka, neboť se podle všeho jednalo o bytost dívčí. Uměly i mluvit, jazykem plným předlouhých slov ve velmi pomalém rytmu; častěji se mu zdálo, že v něm zaslechl známá slova či jejich části, pospojované všelijak k sobě do nekonečných řetězců, ale nedokázal zatím porozumět významu. Tinwil možná na

tom byla podobně. Někdy jim položila otázku a pak soustředěně poslouchala odpověď; pokud rozprávěly mezi sebou, většinou při tom usnula.

Byli to oni, kdo jim nosil zásobu dalších semenáčků a doplňoval nádoby zdejší pozoruhodné vody. K němu se chovali velmi přátelsky a po prvním setkání, když si představil dorostlejší bytosti jejich rodu, začínal Narnik chápat i svou cestu sem v novém světle. Požádal Tinwil, aby skrze ně tlumočila jeho dík za ochranu a péči; a lépe už rozuměl i její snaze ustavit hranici.

To první setkání ho naplnilo úžasem a úctou; od té chvíle se věnoval pěstování rostlin s ještě větším zaujetím a oddaností. Dalo mu však i víc: dalo mu naději. Zlo mělo v jeho zkušenostech i ve vyprávěních jeho lidu vždy mnoho podob. Stíny z dávných dob, plížící se v temnotách pod stromy nebo občas zastiňující měsíc svými křídly. Skalní, ledové a lávové obry v Horách. Skřety, po všechny ty věky, než vyhynuli. Na straně jeho lidu, přívětivý a přátelský, nebyl dosud nikdo. Jen sob, divoký a hrdý, pokud mu přizpůsobili svůj život; jen některá další zvířata, nakrátko, když se jim věnovali a pečovali o ně. Nikdo, kdo by mluvil slovy. Přátelství Tinwil a Hvozdu otevřelo výhled k novým možnostem.

Jeho rozhovory s Tinwil byly zpočátku jen stručné a omezené na nejnnutnější záležitosti. Věnovala většinu času svému dílu; a její nářečí jeho jazyka nejenže nebylo pro něj vždycky snadno srozumitelné - pro ni, jejíž vlastní jazyk byl docela jiný, bylo zprvu obtížné jím mluvit a občas marně hledala slova.

"Potřebovala bych sušenou kůži slov," povzdechla si jednou.

Věděl, že už zase něčemu špatně porozuměl.

"Sušenou kůži slov? Což mají slova kůži, kterou bys mohla usušit?"

Vzala ohořelý klacík z ohniště a namalovala mu na koleno vzorek, podobný mladým úponkům rostliny, která dala jméno jejímu rodu.

"Tohle jsou slova," vysvětlovala. "Tohle je *nár*, oheň, a tohle *nique*, sníh. A tohle a tohle je N. Slova se skládají ze zvuků, které se opakují, a proto se dají namalovat. Tam, kde teď bydlí moje rodina, je mnoho a mnoho sušených kůží, pomalovaných slovy."

Jeho úžas neznal mezí.

"Nauč mě tomu umění!" prosil ji bez dechu.

"V den stromů," svolila.

Nevěnovala se svému dílu úplně bez přerušení. Každý sedmý den, říkala mu "den stromů", si trochu odpočinula, chodila na procházky, navštěvovala své zahrádky, a když přizpůsobil svůj krok jejímu, dělala, co mohla, aby mu při tom odpověděla na jeho nesčetné otázky. Vysvětlila mu, že sušených kůží se slovy je mnoho druhů. Na některých jsou napsána slova více jazyků vedle sebe: když pak v řeči druhého nějaké neznáš, můžeš si ho vyhledat. Po něčem takovém zatoužila, když se jí nedostávalo společných slov.

"Ale vždyť si něco takového můžeme vytvořit!" opáčil okamžitě.

Začal tím, že svlékl halenu a přes den nosil jen kazajku z hrubší kůže; beztak byly dny stále teplejší. Na jemnou kůži haleny začal pomocí umění *tengwar*, kterému ho snadno naučila, zapisovat všechna slova, na kterých se dokázali domluvit, ve svém i jejím nářečí; a brzy, fascinován hrou slov, ji požádal, aby mu je říkala i ve své mateřtině. Halena byla zakrátko popsána, ale on od té doby uchovával kůže všech svých úlovků. Třídili na ně slova podle významu: na jednu kůži vše o pěstování rostlin, na druhou základní potřeby poutníka a tak podobně. Tinwil se za chvíli rozmluvila ve svém nářečí velmi dobře; a on byl beztak brzy schopný s ní rozprávět přímo v něm, a sem tam i přidat větičku dvě její vlastní řeči. Na jednu z kůží mu na jeho prosbu zapsala slova písně, kterou od ní zaslechl při prvním setkání.

Slovník, kap. 4.

"sušená kůže slov" - Tinwil zřejmě řekla "parma quettaron", slovník. "Parma" je běžný noldorský výraz pro knihu, ohledně kterého existuje několik možností odvození. Existuje kořen "par", skládá, dává dohromady, později sepisuje nebo učí se; zároveň však parma mohlo znamenat i kůru nebo kůži, na něž se psalo. Narnikova kultura, která písmo nevyvinula, očividně používala toto slovo pro kůži, a to speciálně sušenou (suchý = parka). "Quetta" znamená slovo, použitý výraz je genitiv množného čísla.

5.

Jak se dokázali domluvit lépe a lépe, mohla mu občas vyprávět něco víc, ze svého života. Vysvětlila mu, že kromě mluvících bytostí jeho druhu - v její mateřštině se jim říkalo prostě *elfové*, v jejím nářečí jeho jazyka by to prý bylo příliš komplikované - existují ještě další, takové, které po necelé stovce či dvou slunečních roků umírají, i když je nepotká nic zlého. Jacísi zakrslíci, ve své vlastní řeči zvaní *khazadé*, kteří žijí pod zemí. Popsal jí skřety, ale ne, prý je to jakýsi jiný rod, houževnatý a sveřepý, avšak nikoli zlý. A pak dva druhy bytostí, žijících na povrchu: jeden, který dorůstá výšky asi dvojnásobně proti její, a její vlastní, jemuž se z toho důvodu říká *poloviční*. Lépe se mu však líbilo jméno, které si dali sami: *hobiti*.

"My i oni jsme ale blízce příbuzní: druhorozené děti Jediného," dodala.

"Chceš říct, že velcí i malí jste měli téhož prapředka?" ujišťoval se, že rozumí.

"Ale ne. Myslím Ilúvatara, Jediného, Stvořitele světa. Vy elfové jste jeho prvorozenými dětmi, my druhorozenými, protože si nás vymyslel on sám, osobně, zatímco všechno ostatní nechal vymyslet jiné..."

"Svět má svého Tvůrce?"

"Jak by mohl nemít, když je?"

"Nic takového se u nás nevypráví. Většina Moudrých řekne, že nevíme a nemůžeme vědět. Někteří však mají za to, že svět se zrodil z Temnot, které ho obklopují, nakratičko, neboť v Temnotách je skryta možnost všeho, co je, avšak nemá tvar. Proto je život tak křehký a vše, co ho ohrožuje, tak hojně a mocné... tma a mráz tu vždy byly a vždy budou, každé světélko zaplame jen na okamžik... o každé je potřeba bojovat s temnotou, neustále, o každý plamen, o každý život, o světlo dobra v každé duši, jinak rychle pohasnou..."

"Tady snad není pořad jen tma a mráz, ne?"

"Ach pravda! Tady se určitě vyprávějí jiné příběhy, v krajinách tepla..."

"To ale nejsou jen příběhy."

"Co víc to může být! Ale počkej, už vím! Mluvil jsem kdysi s někým - žel jenom krátce... prý existují kmeny, které mají navrátilce ze smrti - někoho, kdo se zrodil znovu do světa po dlouhém čekání na určeném místě... Nejsou-li to jen vidění snu či představivosti, mohlo by to znamenat, že se život obnovuje, jako jaro po zimě..."

Přikývla.

"To se opravdu děje. Není to jen sen, i já jsem znala někoho takového."

"A ten ti vyprávěl o Tvůrci světa?"

Zasmála se. "Ano. Ale ne tak, jak myslíš. Nesetkal se s ním ve smrti - mluvil k němu už během svého života."

"Lze k němu mluvit?"

Znovu přikývla.

"A on odpovídá?"

Pousmála se.

"Říká se o něm, že vždycky naslouchá. Ale ano, někdy odpověď přijde. Pomoc v nouzi. Nebo prostě poznáš, co máš dělat..."

"Nu ano, tak přece všichni mluvíme s vlastní duší..."

"Ale já jsem s ním opravdu byla, jednou! Viděla jsem ho!"

"Jak vypadal? Měl tvář?"

"Ne... nevím. Takhle se to nedá popsat. Byl světlo... dobro... láska. A pomohl mi. Může pomoci, opravdu proměnit toho, kdo dělá něco zlého!"

"Jen musíš sama chtít, ne? Když se duše přiklání k Dobru, vnímá to vždycky tak. Jako příliv radosti a síly, který jí unáší... jako silné světlo, které nečekaně zahořelo uprostřed tmy a je tím krásnější... Proto právě mluvíme o duši jako o plamínku, o něž je třeba stále pečovat uprostřed tmy a mrazu."

Hleděla na něj užaslýma očima.

"Ale ne, to přece nemůže být jenom tím! Viděla jsem dokonce, jak jedna *maia*..."

"Kdo je to *maia*?"

Zasmála se, Vždycky se spolu smáli, když narazili na neznámé slovo.

"Nu... slyšel jsi někdy vyprávět o tom, jak Středozemí jezdil Oromě?"

"Oromě?"

"Jezdec na bílém koni... jejich běh hvozdem je hukot divokého vichru... zvuk jeho rohu dunění bouře... kůň se vzpíná a tančí, celý z tekutého světla..."

Otřásl se.

"Máš dar pěvce... ano, myslím, že vím, o kom mluvíš. To byla nejhorší z hrůz, které nás kdy přepadaly v tmách..."

"Vždyť byl spíš světlem než tmou, ne?"

"Nejspíš ano... ale byl strašlivý. A mnozí v té době zmizeli a už je nikdy nikdo nenašel..."

"Viděl ho někdy někdo, že by opravdu někomu ublížil? Ve skutečnosti vám jel na pomoc... ale to je teď jedno. Zkrátka, to byl jeden z Mocných. *Maiar* jsou slabší než oni, ale téhož druhu. Jedni i druzí byli u toho, když vznikl svět, zpívali před tvář Jediného a on dal jejich písním skutečné bytí, jen nás a vás vytvořil zcela sám... A někteří pak sestoupili do světa a dodnes tu jsou, je možné je potkat... vzácně... mohou ti o tom vyprávět..."

Přemýšlel.

"Kmínek a Lupínka?" nadhodil.

"O těch to nevím jistě. Ale potkala jsem i jiné... Jedna z nich, *maia* divoké řeky, nezkrotná a prudká... neznala tehdy lásku ani soucit se slabšími tvory... opravdu neznala, víš, vůbec by si nic takového nedovedla představit... a přece jsem ji viděla, jak se ochotně poddávala, když se setkala s docela obyčejným elfem, který byl v jeho službách... vlastně ne, sama ho prosila, aby jí přikazoval..."

"Měl silnou duši. Ve službách dobra duše sílí, ano, to je známá věc..."

Vědět tak ještě, jak je tomu s jeho vlastní duší. Je ve službách dobra? Aspoň trochu? A není-li, co počít?

Poznala, že se zabral do úvah, a umlkla, nejspíš vděčná, že unikla jeho otázkám.

Arci se k tématu vrátil, jakmile jen mohl. Jeho matka patřila k Moudrým, vždycky jí naslouchal s dychtivostí - a se stejným zájmem pak využil nejedné příležitosti, aby si nechal vyprávět o životě od někoho dalšího, a nejraději od někoho z jiného kmene - od někoho, kdo měl nezvyklé pohledy na svět, odlišné příběhy. Bývalo to nesnadné - mezi jednotlivými kmeny často panovalo napětí a nedůvěra - ale tím víc ho to přitahovalo. Tinwil byla ještě o kus vzdálenější a nebylo divu, že vypráví ty nejzvláštější věci. Nedal se přesvědčit lacino; to však neznamenalo, že dovolí té příležitosti, aby mu uklouzla.

Především chtěl vědět, které z *maiar* potkala, kolik jich bylo a jací byli. Prý jich potkala několik, ale dobře se seznámila zejména s jedním, jakýmsi vládcem sobů. Jako dítě se s ním spřátelila a slíbila mu, že s ním zůstane, aby mu nebylo smutno; a skutečně spolu strávili mnoho času a procestovali spolu celé jeho území i přilehlé kraje. Nyní ji však sám vyzval, aby se pustila i na vzdálenější místa, poznala nové země a pomohla, s čím by byla potřeba.

To ho zaujalo. Dávalo to smysl. Ano, sob, jediný přítel mluvících uprostřed všech nebezpečí a nástrah - ten by vskutku mohl být tvorem Dobra, jako jsou obři a nesčetné jiné obludy tvory Zla. A jistě, rozumné bylo ho pokládat prostě za živočicha, stejného jako jsou mluvící sami, jen za bratra v boji o život... ale kolovaly i příběhy, v nichž měli své vládce, výjimečné, dokonce snad schopné dorozumět se slovy...

"Mluvil s tebou? Tak, jako teď mluvíme my dva?"

"Ano, mnohokrát. Víím, proč se ptáš - někdy jsem ho taky slýchala jen srdcem... myslí... nejspíš si sám volí to nebo ono..."

"A byl tedy dobrou bytostí, přátelskou mluvícím?"

Rozpačitě se zasmála.

"Nu... ne tak docela. Měl obě tváře - neukázal tu vlídnou zrovna snadno."

"Musela ses s ním utkat? Zkrotit ho?"

"To ne. Ani bych to nedovedla - byla jsem dítě. Ale to nepotřeboval. Chtěl jen, aby ho měl prostě někdo rád."

Jistě. To je vždycky to nejdůležitější, jak se může tak hloupě ptát! A přeče... je velmi nezvyklé, že by sob poslechl dítě...

"A pak jste spolu cestovali? Nosil tě z místa na místo?"

"Ano, dokud jsem byla malá. A chránil mě a opatřoval mi, co jsem potřebovala. Později už mě jen doprovázel. Chtěla jsem to tak, chtěla jsem se všechno naučit... i když párkrát mi ještě hodně pomohl, když jsem něco nezvládla," dodala s omluvným úsměvem.

Ano... přesně tak by to mělo být... Pohádka, která se stala skutečností, a pro ni je to tak samozřejmé! Cítil, jak se v něm srdce zachvělo. Moci tak také... Ale jak ji najdeš, takovou bytost? Jak k takovým setkáním dochází?

"Jak ses s ním setkala? Byla jsi v nouzi? Co tě zavedlo na sever?"

"Nebylo to na severu. Spíš malinko k jihu, a daleko na západ odsud."

"Tedy i zde u vás, daleko na jihu, jsou sobi?"

"Proč ne?"

"Musí to být nějaký jiný druh, který je zvyklý žít v teple. Ti naši by zde nevydrželi. I já jsem musel cestou odložit oděni ze sobí kůže..."

Chvíli na něj zůstala hledět, pak vzala klacik a nakreslila do země nezaměnitelnou řádku větších i menších překrývajících se špic.

"Oron," řekla s důrazem a ukázala na jednu z nich.

V tu chvíli pochopil. Ano, zde, v krajích, kde sobi nežijí, bylo jistě jen přirozené odvodit od slova "vzhůru" další výraz pro horu...

Dosyta se spolu smáli, než svůj objev slavnostně zanesli do slovníku.

Slovník, kap. 5.

"oron" znamená v noldorské quenijštině horu. Je odvozen od prostého a hojně užívaného kořene "or(o)" s významem "vzhůru, vysoko, stoupá". Sob s ohledem na své paroží a zvyk vyhledávat vyvýšená místa (aby unikl komárům nebo přílišnému chladu, držícímu se v údolích) pravděpodobně dostal v Namikově kultuře jméno odvozené od téhož kořene, které se dokonce dochovalo dodnes v některých lidských jazycích. Pro hory, kopce, vrcholky a srázy mají jazyky elfů tolik slov, že to nezpůsobilo žádnou obtíž.

III.

Žár a stín

6.

Světa a tepla přibývalo. Nastal čas léta, i v Tinwilině nářečí pojmenovaný podle bující zeleně. V jeho domově to jméno platilo. V krátký čas plného slunce zem na povrchu rozmrzala a rostliny dělaly, co mohly, aby příznivé doby využily. Hluběji zůstávala půda zamrzlá a voda, která do ní nemohla vsáknout, se rozlévala v bažiny. Zde sluneční žár naopak brzy zem vysušil a spálil trávu na troud. Les, který stál severně od nich, neskýtal téměř žádný stín a potůčky se scvrkly na chabé pramínky, stačící ledva k tomu, aby Tinwil zavlažila své semenáčky. Vše se měnilo v prach, který dráždil oči a vysoušel kůži a slunce do nich neúprosně bilo nejméně dvanáct hodin denně týden za týdnem, měsíc za měsícem. Jedinou výhodou zůstával menší výskyt komárů.

Nyní Tinwil stromky nesázela, nebyla k tomu vhodná doba. Putovala po okraji lesa od zahrádky k zahrádce a snažila se zavlažit, co se dalo. Samosebou ji provázela a díky rychlosti svých nohou hodně pomohl; i tak však zvládli dost málo. Po celý den se plahočili dál a večer často jen padli, jak byli, a snažili se odpočívat. Nejednou ráno vstával stejně unavený, jako uléhal. Tinwil si nikdy nestěžovala a často uměla zvednout náladu vtipnou poznámkou, avšak připadalo mu, že je na tom podobně jako on, ne-li hůř. Oheň nerozdělávali a byli nyní živi jen ze zdejší zázračné vody, občas s pár kousky ovoce či zeleniny na přilepšenou.

Za nocí, ve zmořeném polospánku, který neměl nic společného s odpočínutím duše, ho často pronásledovaly prapodivné sny. Ve tmách se zvedaly písečné víry, šustivě syčely na spálené zemi, vysoko nad ní se vznášely jejich hlavy s dlouhými zuby a zlovlně planoucíma očima.

"Stojíš ve službách dobra, stojíš?" opakovaly znovu a znovu s jedovatým výsměchem.

Měl chuť začít křičet, aby je přehlušil, dát se na útěk, kamkoli, ale nikdy se nedokázal z těch snů vytrhnout.

Za dne se v myšlenkách do těch chvil někdy vracel; a zdálo se mu, že odpověď je jasná. Pomáhá Tinwil, snaží se spolu s ní zachránit její stromky. Stojí ve službách Dobra, a ne-li stojí, tedy aspoň běhá do úpadu. Jakmile však padla další noc, jistota v té věci se zase jakoby vytratila.

Jindy, naštěstí méně často, vídával z okolní temnoty vylézat černolesklé bytůstky, nepříjemně páchnoucí něčím, co bylo občas cítit v okolí činných sopek. Většinou se plazily při zemi a měly čtyři až šest nožek a dlouhý ocas, někdy špičatý, jindy zakončený palicí, někdy stočený k obloze, jindy svěšený dolů. Na hlavách, hřbetech či šíjích jim často trčely všelijaké rohy a ostny. Nedělaly nic, jen se plazily sem a tam, ale zdálo se, že pozvolna kolem nich uzavírají kruh a blíží se víc a víc. Jejich těla pohlcovala světlo hvězd a jejich pach znepríjemňoval dýchání. Každou noc, kterou je viděl, jich bylo o něco víc.

Jednoho večera, zmořený tak, že už měl pocit, že nemůže dál, sevřený obavou z další noci, vyprávěl o svých snech Tinwil.

Povzdechla si.

"Taky to znám," řekla. "To pustina, snaží se nás udolat, odvrátit do toho, co děláme. Je to těžké, já vím, ale nesmíme se dát. Ostatně, bylo to mnohem horší. Už nemá tolik sil; a ohniví draci už pukli nebo sežrali jeden druhého a skoro vůbec sem nelétají. Už brzy přijde podzim, pak to přestane a budeme zase sázet stromy."

Věděl už, že slovem pustina nemá na mysli zmrzlou pláň, pokrytou ledem či holými kameny, ale ani tak mu ta odpověď nedávala moc smysl.

"Jak může pustina něco chtít, o něco se snažit? Je nebezpečná, to ano, ale neživá."

Znovu si povzdechla.

"Laito vždycky říkal, že pustinu není snadné probudit, ale pokud k tomu dojde, stane se strašlivou mocností."

Znal z jejich vyprávění už leccos. Laito je kdosi jeho rodu, kdo ji a její rodinu zachránil ze zkázy jejich domovů. Mistr písně, možná, neboť právě on jí zprostředkoval její zážitky ze Světlem. Dovedl je do nového útočiště; pak se museli rozloučit, neboť šel dál, provázel jakousi dceru vládců Vysokých smrtelníků na daleké cestě za její rodinou. Ti dva právě založili hranici, na níž teď Tinwil pracuje.

"Jak je možné, aby se pustina probudila?"

Pokusila se mu to vysvětlit.

Zprvu nechápal, pak ještě dlouho odmítal uvěřit - doufal proti vši naději, že se zas míjejí ve slovech a vše dojde k nějakému dalšímu nevinnému objasnění. Když konečně porozuměl hrůze zločinů proti zemi a všemu živému, jehož se tihle pozemští smrtelníci dopustili, rychlý plamen jeho duše se pozvedl a on byl chvíličku docela bez sebe. Vztyčil se nad ní, místo srdce kus ledu, a jeho prsty se sevřely na rukojeti nože.

Několikrát si rychle za sebou přiložila prstík k čelu - to gesto neznal.

"Když se to dělo, ještě jsem se ani nenarodila," řekla klidně. "Jestli mě zabiješ, tuhle práci už nikdo neudělá."

"Kolik si myslíš, že napraviš? Nebude to stejně k ničemu."

"Udělám, co můžu. Nikdo nemůže udělat víc, než může, ne?"

Znovu pocítil velikost její duše - té duše v drobounkém, nenápadném těle, prorostlé se zemí - a jeho vlastní plamen se postavil proti němu - vnímal teď zrovna tak silně ohavnost a hrůzu toho, po čem v šílenství zatoužil.

Usmívala se jeho omlouvám a dávala najevo velké pochopení. Byla však už tak unavená, že náhle usnula téměř v půli slova a zanechala ho jeho výčitkám a hlavně úzkostné touze zabránit opakování něčeho podobného.

Nemohl jít a vystavit své tělo mrazu, jak by to byl udělal doma. Snad by ho mohl zde vystavit slunci, vyběhnout s ránem podruhé na jižní skály a projít smrtelným nebezpečím... Pravda, ztratil teď dost ze své obratnosti, možná to nepřezijí a Tinwil tu zanechá bez pomoci, ale když jde o všechno...

Noc se kolem něj sevřela. Poznal, že usíná, navzdory všemu, co chtěl - ještě se pokusil vstát a snažit se přecházet, ale temnota na něj

padla ohromnou tíhou, už se nedokázal hnout. Ucítil povědomý pach a všude kolem se zaleskla černočerná slizká těla. Točila se zvolna, avšak ve víru, který je vtahoval blíž a blíž; jejich stěna stoupala stále výš proti obloze. A kdesi za touto hradbou svištící písek syčivě opakoval nyní jen jediné slovo:

"Zabils! Zabils! Zabils!"

Pozdě. Pozdě na všechno.

Náhle ho však cosi energicky zatahalo za vlasy, nešetrně s ním cloumalo.

"Probud' se, probud' se, slyšíš?! Musíme pryč!"

Snažil se. Zvedl se do sedu, promnul si rukama obličej.

Moc to nepomáhalo. Sykot ze tmy neustával, protivný pach spíš ještě zesílil. Černolesklá masa se valila stále blíž a byla už nadosah. Tinwil však svírala jeho ruku, táhla ho na nohy, táhla ho odsud, a údy ho nyní jakž takž poslouchaly. Vstal, vykročil směrem, kterým ho vedla. Cosi mu mlaskavě zalilo nohu, nemohl ji vytáhnout. Napřel všechny síly, osvobodil se. Tinwil pronikavě ječela.

Noha bolela. Pach ho dusil. Sykot ze tmy zesílil, zněl mu v hlavě, připravoval ho o orientaci. Avšak Tinwil ho usilovně táhla a on skočil vpřed, aby ji dohonil. Černá masa se mu valila v patách, ale těsně ho nedostihla. Tinwil znovu vykřikla a opřela se do velké kamenné nádoby se zdejší vodou. Přiskočil k ní, aby ji pomohl. Nádoba se převrátila. Chytil Tinwil do náruče a rozběhl se, co měl sil, tam, kam ho vedla: k lesu.

Nikdy tam nevstupovali, ani v čas největšího vedra, když toužili po stínu. Chápal to. Les byl domovem někoho jiného: neslušelo se tam vcházet bez pozvání. Nyní, v největší nouzi, jim to však zřejmě bylo dovoleno. Cítil hradbu hvozdu, jak je vpustila a vzápětí se za nimi uzavírá. Sykot za ním v jediném okamžiku utichl a ustoupil nádhernému, svěžímu, šumivému tichu. Klesl na listí, jistý si tím, že smí.

Tinwil ho držela kolem krku a křečovitě plakala přestálou hrůzou. Objímal ji, houpal a konejšil jako nemluvně. Dokud se neutišila a neusnula, nedokázal myslet na nic jiného než na ni. Teprve pak si znovu uvědomil pronikavou bolest v zasažené noze,

děs, jemuž o vlásek unikli, a nejhůře vlastní vinu, o níž vpodstatě nepochyboval, že byla příčinou toho všeho.

Na druhou stranu, pomyslel si zachmuřeně, teď už má opravdu docela slušnou šanci nezapomenout.

Věděl však také velmi dobře, že se stal dlužníkem Tinwil, život za život. Je nyní připoutaný k ní a jejímu dílu, ledaže by ho sama poslala pryč.

Slovník, kap. 6.

"pustina": v knize Princezna Myška, která je psána očima člověka, je užíváno slova "poušť", avšak pro polárního elfa jsou bližší jiné asociace. Původní použité slovo - v noldorské quenijštině "erume" - je odvozené od kořene pro osamělost. Může tedy znamenat jakýkoli opuštěný kraj, ať horký či chladný.

7.

Tinwil spala dlouho. S prvními slunečními paprsky ji opatrně položil na místo, kde předtím seděl, takže zůstalo ušetřeno rosy, a pokusil se jakž takž ošetřit svou nohu. Mnoho toho dělat nemohl, ale nechtěl, aby byla ještě ke všemu v pokušení o něj pečovat nebo se na jeho zranění dívat. Studánka na hranici lesa, z níž jejich potok pramenil, mu poskytla trošku čisté vody i na napítí; vše, co měli, zůstalo v tábořišti.

Zauvažoval, zda se zajít podívat, jestli tam nezůstalo něco použitelného, ale s chozením byl na tom opravdu mizerně a beztak toho s sebou na letní cesty moc nebrali - jedinou opravdu potřebnou věcí byl nápoj, který včera úmyslně rozlili. Vrátil se tedy zase k Tinwil a aby trochu zaměstnal myšlenky, pomocí několika větví a svého pláště nad ní zbudoval provizorní přístřešek; pohled na oblohu mu řekl, že by do večera mohl přijít déšť.

Před polednem procitla i Tinwil a z kapsiček na svém pásku vyšťárala nouzovou zásobu "pečeného". Zapili to zbytkem zázračného nápoje z její polní láhve a oběma to zvedlo náladu. Nabídla mu i drcenou vrbovou kůru, ale tu nepřijal. Zas až tak špatně se necítil a toužil ji potěšit tím, že jí to dá nějak najevo.

Pak Tinwil zašla ke studánce pro vodu a do bývalého tábořiště. Hlásila, že vše od místa, kde převrhli džbán, zůstalo zachováno. Na zbytek se jí nevyptával, jen jí dal najevo co nejhlubší lítost nad tím, co způsobil. Brala to s nadhledem.

"Je mi jich taky líto, ale v lese by byli stejně nepřežili," řekla. "Vysadím nové; často musím sázet nové. Už se tím netrap - každý přece někdy vyvedeme nějakou hloupost."

Uznal, že má pravdu. Nic už nespraví, bude-li jí ještě obtěžovat svými výčitkami. Raději by měl soustředit všechnu sílu duše na to, aby se co nejrychleji vyhojil a mohl jí zase pomáhat.

Než přišel déšť, společnými silami přístřešek zpevnili a vylepšili. Tinwil se rozhodla, že si dnes udělá "den stromů" i mimo pořadí; bylo jasné, že Narnik by beztak daleko nedošel a opustit ho tu nechtěla. Vyprávěla mu mnohé o svém putování s Laitem a Alkarlin

a on naslouchal nyní už pokojně, vděčný za šumění vody v korunách stromů, naslouchal a snažil se rozumět tomu spleťtému světu složitých příběhů a vztahů, přátel a nepřátel a nepřátel, proměněných v přátele a života navzdory veškeré naději. Bylo to komplikovanější a rozmanitější než vše, co okusil na severu, ale vlastně ne příliš rozdílné. Život je asi vždycky křehký a v nebezpečí - ale nezničíš ho zas až tak snadno.

S večerem přišli Kmínek a Lupínka, usměvaví a rozjaření deštěm. Přikutáleli z tábořiště džbán a naplnili ho obživou na mnoho dní. Také jeho nohu omyli svým zázračným nápojem - říkali, že jí to udělá dobře. Pak se radili, co dál. Údolí, zasažené zlou vůlí Pustiny, hodlali Kmínek s Lupínkou očistit a připravit k nové sadbě - zřejmě to nedělali poprvé. Všichni však věděli, že bude lepší vrátit se k ní až s jarem, až zemi propláchnou deště a trochu si odpočine. Tinwil mohla pokračovat v obchůzce hranice, ale na sázení nových stromků bylo brzy a zavlažování už rostoucích ztratilo na naléhavosti nyní, když se počasí obrátilo.

Narnik se v duchu usmíval, když viděl, jak si na sebe s Tinwil za tu krátkou dobu zvykli. Ani jeden z nich neřikal nic přímo, ale bylo jasné, jak se jí nechce ho opustit teď, když je raněný, třebaže dobře ví, že už na svých loveckých výpravách zvládl i horší věci; sám cítil stejně paradoxní neochotu ji nechat samotnou uprostřed nebezpečí, jež nyní poznal, třebaže ani na chvílku nezapomínal, že to byl pravděpodobně on sám, kdo ji do nich dostal. Když někdo dělá zlé věci a škodí životu, může probudit Pustinu. Ještě včera by byl schopný někoho takového usmrtit, vida!

Nemluvil už však o tom. Vlastně se snažil nemluvit pokud možno vůbec a nechat zkušenější, ať posoudí situaci. Nakonec se shodli na tom, že Kmínek s Lupínkou dají vědět komusi, komu říkali Ailintal. Ten může poradit a také zřejmě přestěhovat Tinwil i Narnika na poměrně značné vzdálenosti.

Tinwil ještě spala a Narnik se pokoušel vzpamatovat po dosti nepříjemné noci, když se nazítrí Ailintal objevil. Vypadal přesně tak, jak si kdysi představoval dorostlejší příbuzné Kmínka a Lupínky. Přinesl dva kamenné džbány, které mu zřejmě připadaly malé, plné další zázračné vody, podle všeho nějaké speciální. Dal Narnikovi

z jednoho napít; a i když nápoj stále chutnal jako obyčejná voda, byl zároveň tak silný, že ses musel přinutit ke každému doušku. V druhém mu vykoupal nohu, což přineslo okamžitou úlevu. Pak si je bez dlouhých řečí oba naložil a pustil se ráznými kroky k východu. Narnik měl sto chutí se ho na některé věci vyptat, ale věděl už ze setkání s Kmínkem a Lupínkou, že by nemuselo být úplně snadné mu porozumět; mimoto se cítil přece jen ještě hodně provinile a trochu váhal oslovit tak vznešenou bytost, která by navíc mohla oplátkou položit pár nepříjemných otázek jemu. Zakrátko ostatně usnul a odpočíval až do večera, kolébán pravidelným pohybem větví.

*

Probudil se uprostřed krásného snu. Svěží vzduch plnila hudba vody snad ve všech svých obměnách a odstínech; obloha, očištěná deštěm, zářila jemnými barvami západu; u jejích nohou, čereno mírnounkým vánkem, leželo nesmírné, hluboké jezero, drahokam v klínu lesů. Okamžitě se mu vybavily ty nejkrásnější písně o dávných časech, které znal - a podle polohy místa soudil, že nejspíš ani není tak daleko od pravdy.

Ailintal ho nesmlouvavě podrobil další dávce své léčby; jeho díky vyslechl s jiskřičkami úsměvu ve svých velikých očích. Pak postavil vedle obou džbánů ještě jeden menší a na okamžik nad ním podržel ruce, až na ně zespodu dopadl odlesk zlatého světla. Kývl jim na pozdrav a sestoupil po téměř kolmém skalním břehu do mělké zátočiny. Tam zůstal stát po pás ve vodě, zalitý posledními paprsky večera, a odpočíval.

Tinwil zdvihla oběma rukama svítící džbán a pustila se k puklině, vedoucí do nitra skály. Protáhl se za ní a čekal nevelkou jeskyni, kde najdou dočasný útulek. Jak ale Tinwil naklonila džbán a ulila trochu vody, pozvolna se jim po pravici rozlilo zářící jezírko, stíněné závěsem duhových krystalů na dlouhých šňůrách; podobalo se světlu západu venku nad lesy, jen umocněnému pohádkovou krásou. Tinwil se ohlédla přes rameno, šibalsky se usmála jeho úzasu a jen se trochu vzpamatoval, vedla ho dál, rozžihala pramínky, vodopády a nádrže

z průsvitného kamene, jejichž světlo mu odhalovala nové a nové krásy.

Brzy však odbočila stranou a zavedla ho do útulného jeskynního pokojíku, vymletého dokulata ve zlatobílé skále. Stálo v něm skvostně vyřezávané lůžko, vystlané vrstvou mechu a kapradí; odkudsi zdola sem proudilo příjemné teplo. Dál už se belhat nemohl a viděl už víc, než dokázal vstřebat; a po Ailintalově nápoji ho beztak už zase začal zmáhat spánek. Tinwil odešla po špičkách a zanechala ho snům o krásě, ukryté v srdcích jeho dávných předků.

*

Odpočíval poctivě, vědom si své odpovědnosti za to, aby se uzdravil co nejrychleji, spatřil však nejedno zákoutí těch půvabných jeskyní za ty asi dva týdny, které tam strávili. Jak se jeho zranění hojilo, začínal cítit neklid i žal nad svými činy mnohem silněji; i to však měl směšně ulehčeno, neboť Tinwil měla zřejmě své instrukce a na noc ho vždy přiměla vypít dávku Ailintalova nápoje, takže místo výčitek svědomí spal až do rána jako malé dítě. A přes den? Když už se neodvažovala nechat ho hopkat za nějakou novou krásou zdejších síní, s potěšením začala vyprávět. Většina jejich slovníků vzala za své a nebylo zatím jak opatřit kůži na nové, ale naučili se s jejich pomocí dost a dost na to, aby stále lépe chápal její život a sžíval se s nezvyklými zkušenostmi, jež měla za sebou.

Občas však poznala, že se zamyslí, a občas zjistila, že se mu myšlenky zatoulaly i během jejího vyprávění; často mu sice zdůrazňovala, že její rod je obdarován mnohem menší vnímavostí na srdce druhého než ten jeho, ale ve skutečnosti to s ní nebylo tak zlé. Někdy s ním zůstala, zabraná do myšlenek vlastních, někdy se tiše vytratila, aby ho nerušila. Jak ubíhaly dny, stávalo se to častěji a častěji, neboť čím víc z jejího vyprávění znal, tím víc si uvědomoval, jak se všechny jeho nitky sbíhají do jediného ústředního bodu.

Z nepřátel se mohou stát přátelé.

Zlo je možné léčit.

Je možná pomoc, skutečná proměna pro toho, s jehož srdcem je něco v nepořádku.

Zatím odpočívá v tichém útočišti, obklopen hrou zurčící vody, která ho střeží ze všech stran. Až vyjde ven, bude tam číhat Pustina, ta zdejší, žhnoucí Pustina, neopatrně probuzená? Bude na něj zase syčet "stojíš na straně Dobra, stojíš?"

Ze srdce toužil udělat cokoli, aby si vryl zlou zkušenost do paměti, aby zadusil plamen v sobě a zabránil mu kdy znova vzplanout, a hle, jeho přání se vyplnilo: spálil se doslova, tak, že na to nezapomene asi nikdy. Je to však skutečně řešení? Může si proto být opravdu jist, že plamen zas někdy nezvedne hlavu a nepohltní ho v novém šílenství, možná s ještě mnohem horšími následky?

A všechny Tinwiliny příběhy přitom ukazují k naději vysvobození.

Jak se k nim postavit?

Jsou jen dvě možnosti.

Buď má Tinwil pravdu a svět má svého Tvůrce, ochotného pomáhat svým dětem, jimiž ještě ke všemu elfové a smrtelníci výsostně jsou. Co si pak pomyslet o někom z mluvících, kdo se octl v jeho situaci, ale nevyužil možnosti požádat o pomoc? Pro nezodpovědnost tak hrůznou snad ani nejsou slova. Jenže jak něco takového udělat, dokud neví a nemůže vědět?

Nebo se Tinwil mýlí, vkládá do svých zážitků nechtěně víc, než v nich skutečně bylo, a její proměna nebyla ničím víc než nejprostším rozhodnutím, upřímným příklonem její duše ke světlu. Avšak, koneckonců, nebyl by na tom proto o nic hůř, než je teď. Právě to přece udělal, a svým způsobem zpečetil utrpením: nezbývá mu než doufat. Což by však nebylo vlastně jen potvrzením toho rozhodnutí, kdyby ho zpečetil i prosbou k někomu, kdo možná není, jen pro tu naději? Pokud to myslí upřímně, měl by být ochoten využít každé možnosti. A nebyl by nepoctivý, nepředstíral by přece nikomu, ani sám sobě, že věří něčemu, v čem si není jist. Jen by nechal tu možnost otevřenou.

Vlastně už ví, že mu nic jiného nezbývá.

Chvíli těkal po podzemních síních, hledal nějaké opravdu nádherné místo, vhodné pro takovou příležitost. Pak toho nechal. Co skutečně potřebuje je tma a ticho. A obnažená duše, docela sama.

Tinwil mu večer přinesla dávku Ailintalova nápoje v překrásné misce.

"Za chvílku, Tinwil," usmál se na ni. "Věř mi, opravdu se chci uzdravit. Jen potřebuju ještě trochu přemýšlet."

Popřála mu dobrou noc a odešla, ohleduplná jako vždycky.

Vzal druhou překrásnou miskou, v níž hořelo jeho světlo, a opatrně ji vynesl z pokoje. Tak. Teď je to dobře.

Schoulil se v koutku svého lože, raněnou nohu nataženou, koleno zdravé pod bradou. Schoulil se dovnitř své duše, docela sám.

"Otče všech elfů a smrtelníků," řekl srdcem, "nevím, zda jsi, ale prosím tě o pomoc. Dopustil jsem se zlého činu, a nechci, aby se to opakovalo. Chci, aby nade mnou můj plamen už nikdy nezískal vládu - aby zahříval a pomáhal, ne ničil. Chci být na straně Dobra. Nevím, jestli jsem. Nevím, jestli jsem nesešel z cesty. Ale chci být na straně Dobra, ve všem. Prosím, pomoz mi." A náhle jako by se v něm cosi uvolnilo a usmálo a on dodal, nečekaně, zaujat novou myšlenkou: "A víš, rád bych se s tebou setkal. Nechci, abys zůstal v odloučení od vlastního dítěte."

Ticho. Tma.

Opravdu na okamžik čekal něco jiného? Citelnou odpověď... nějaký zážitek?

Inu, na ten by asi potřeboval toho jejího mistra písňě...

Vlastně i ona sama má ten dar. Mohl by si připomenout její vyprávění, mohl by vlastně docela snadno...

Ale ne, právě to neudělá.

Nahmátl jemnými prsty nádobku s léčivým nápojem a odhodlaně ho vypil. Tak. Spát tvrdým spánkem malých dětí. Nedávat žádný prostor klamům a bláhovým snům.

Slovník, kap. 7.

Ailintal: jako většina jmen v entích (a elfích) jazycích nemá jednoznačný překlad a Narnik proto jeho význam necítí tak přímočaře jako u Kmínka a Lupínky (Telkinko, Lassele). "Ailin" znamená jezero a "tal" nohu (od kotníku dolů); je to však také začátek jednoho z výrazů pro "kořen". Lze si jistě představit starého entu, kořenícího v jezerní oblasti. "Ai" je však vedle toho začátek veškerých slov, jež spojuje hluboká úcta k Dobru: ainu/anděl, aina/svatý, aista/cítí uctívou bázeň atd.; protože "lin" je kořen pro vše jemné, líbezné a krásné, jehož původním významem je "hudba vody", znamená výraz pro jezero vlastně "úžasnou hudbu vody" a odkazuje k nejdávnější elfí minulosti. "Linta" jako sloveso znamená "utišuje, hojí, hladí" (a zároveň "rychlý") atd. Jméno by se tedy dalo vyložit nejrůznějšími způsoby, kde rychlost je nejméně pravděpodobná, ale - jak víme ze jmen fangornských entů - ani zdaleka vyloučená.

8.

Otevřel oči, svěží, jako teď vždycky. Jako rostlinka, zalitá vydatným deštěm.

Vzpomínka na včerejší večer v něm byla jasná a zřetelná, nezamlžená spánkem.

V duchu se zasmál svým pocitům.

Ano, udělal to. Riskoval všechno. Tak si teď připadá, ne? Ale co ve skutečnosti riskoval než trochu hrdosti na vlastní zdravý rozum, neochotný podlehnout iluzím?

A vlastně i to si zachoval.

Ale právě toho teď přece jen tak trochu lituje, v koutku duše? Byl by měl raději alespoň nějakou odpověď? Měl prosit o nějaké znamení, třeba jen kamínek, skutálený ze stropu...

Jenže to právě nemůže. Byl poctivý, nabídl to, co mohl, nemůže předstírat víc.

Ale ach, vědět teď, že je v bezpečí! Že bude skutečně veden po dobré cestě...

A přitom cosi v něm chtělo v tom rozhovoru pokračovat. Říct, tady jsem, je nový den, kéž je dobrý, kéž je naplněný světlem...

Ale ani to nemůže. Tak snadno by si zvykl! Tak snadno by zaměnil přání se skutečností!

A právě proto možná teď kdesi kdosi zůstane odloučený od svého dítěte.

Chytil se za hlavu. Dost, dost už s tím! Bude-li chtít, odpoví přece!

Vstal. Vykoupal nohu v Ailintalově lázni. Už byla pokryta jemňounkou novou kůží, citlivou ještě, ale v podstatě zdravou. Když ji zas měkce zabalí, bude dnes moci občas i opravdu chodit. A ještě pár dní a vyběhne po boku Tinwil do kraje, občerstveného deštěm, aby zas kopal jámy a nosil vodu na její stromečky! Ach, jak se na to už těšil po tomhle zahálení!

Napil se čisté vody. Hlad necítil, večerní nápoj ho sytil dostatečně. Na prahu však objevil mističku ostružin, pozornost od Tinwil. Nemožné! Už i ona se probouzí dřív než on!

V dohledu nebyla, aby jí poděkoval, a když se zaposlouchal, slyšel jen zurčení pramínek všude kolem. Inu, nevádí. Časem se určitě někde potkají.

Pustil se na krátkou opatrnou procházku, jen tolik, aby pracoval na svém uzdravení, ale nijak ho nenarušil. Vzal s sebou misku se světlem a ulil ho do vody všude tam, kde si potřeboval něco pěkného prohlédnout: voda vždy chytila světlo a zazářila, tím víc, čím více jí bylo. Postupně světlo zas pohaslo, odteklo vodopády ven do jezera, ale stačilo půl misky svítící vody, kdekoliv nabrané, aby ho zas někde obnovil. Krásy podzemních síní ho samy vedly, mluvily k jeho duši. Známé neztrácely svůj půvab, nové se otevíraly stále znovu. Poddal se jejich kouzlu a nechal se vést, jemně, pomalinku, vždy jen pár kroků a pak dlouhé užaslé spočinutí, při kterém zatěžoval jen zdravou nohu.

Posléze usedl v jednom tichém koutku na sedátko, měkce vykroužené z kamene, aby si na chvilku odpočinul. Zprvu tu ponechal šero, projasněné jen vzdálenou září z vedlejších chodeb a síní. Jen snil, překonaný silnými dojmy. Pak ho však přemohla zvědavost a rozsvítil místní nádrž.

Nebylo tu toho mnoho, jen nevelká výduť v jedné stěně a v ní miniaturní pokojík pro panenky z bílého kamene. Jaké asi bylo dítě, které si sem chodilo s nimi hrát?

Jistě milované tím, kdo tohle vytvářel. S jakou péčí vyklenul linie každého kousku nábytku! S jakou trpělivostí vsadil podél všech hlavních čar řádečky titěrných drahokamů! Na stole bylo prostřeno, drobnoukce ovoce ze zářících skvostů narovnané na perleť rozpuštěné mušle. Pokojík měl i svůj výklenek, podobný tomu, ve kterém spočíval sám; ten však zdobila jen jediná říční perla.

Bezděky k ní vztáhl ruku, jako by se jí chtěl dotknout, a stejně bezděky se v posledním okamžiku zarazil. Na ten prchavý okamžik měl pocit, že ta perla je poselství, že je v ní skryt význam celého toho díla a celého tohoto místa. Pak se to vytratilo. Znovu přešel obdivujícíma očima křehoučký pokojík a zvedl se k odchodu.

A v tu chvíli najednou věděl.

To poselství je láska.

Kdosi dal lásku zemi, skalám, vodě, tím, že do nich vetkl toto úžasné dílo. Tinwil dala lásku tomu svému pánu... hor; a on ji potřeboval, toužil po ní. A nyní dává lásku svým stromkům, a dává ji zemi, do níž je sází. A někdo by řekl, že to je zbytečné. Proč tolik práce se stromky po kraji lesa, když kousek od tebe začíná Pustina, a táhne se do nedohledna? Proč piplat ozdůbky v hlubinách kamene, po tolik dlouhých hodin? Dej druhému rybu, pokud má hlad, víc není třeba!

Ale ne, to je jen zdání. Každá ta zbytečná maličkost má smysl, je-li v nich láska. Láska bude vždycky znovu tvořit a léčit a rozdávat štěstí. I když se Pustina rozlézá do všech stran, nic není ztraceno!

Protože - že ano, Narniku? - protože *pokud* má svět skutečně svého Tvůrce, ten při něm ztrácel čas nekonečným množstvím zbytečné krásy a rozmanitosti, a třeba takové, kterou po věky nikdo neuvidí, tak jako tys nikdy nemusel zabloudit zrovna na toto místo, abys tu žasl...

Po dlouhou chvíli zůstal bez hnutí. Pak nesmírně opatrně, jako by se ostýchal dotýkat svatého, odlil kapičku svého světla a rozzářil nádržku s vodou, kterou ten pokojík arcíže měl, tak jako každá zdejší místnost.

Ať svítí. Měla by.

Perly se nedotkl. Potichu vycouval a pustil se na zpáteční cestu.

Co to prožil? Co se to děje v jeho duši? Byla snad tohle... odpověď? Nevěděl a nemohl vědět.

Věděl však, že to je pravda, a že ji nikdy nezapomene.

IV. Perutě podzimu

9.

Pár dní nato se vrátil Ailintal. Prohlédl mu nohu a dlouze, spokojeně zabručel - Narnik si nebyl jist zda chválí jeho poctivost v léčení, úspěšnost svých lektvarů nebo obojí zároveň. Pak je vzal a odnesl do nejvýchodnějšího z Tinwiliných tábořišť, kam Kmínek s Lupínkou už přepravili z letních skrýší všechny jejich věci.

Poslední dny před odchodem věnoval Narnik tomu, že si doplnil chybějící botu. Spotřeboval na to kazajku, která byla z velmi podobné kůže jako jeho obutí. Věděl už, že v tomto kraji žijí losi i další teplomilnější příbuzní sobů, ale jeho lid je nelovil a na hledání uhynulého kusu v lesích nebyl čas, i kdyby do nich mohli chodit bez omezení. Pár lasiček či kun na novou kazajku naloví snadno, než se více ochladí; zatím může nosit svou halenu, popsanou slovy.

Tak jim začal život velmi podobný tomu na jaře. Kopali jámy, nosili vodu, sázeli semenáčky a vařili vydatnou polívku ze zdejších slípek, zeleniny a zázračné vody. Sušili kůže a obnovili svůj slovník. Jejich večery zkrášloval ohníček, srdce domova, za dešťů naslouchali bubnování vody o plachtu přístřešku a Pustina spala, nebo se aspoň tak tvářila.

A přece bylo všechno naprosto nové. Drobné pozornosti pro druhého, které dřív konal spíš jen tak mimochodem, soustředěn na důležitější věci, získaly na významu a přinášely záplavu štěstí. Krása sama se mu objevovala v bezpočtu nových podob, takže nevycházel z úžasu. Vyzkoušel svou tvořivost ve vaření a předměty v jejich

skromném domově se postupně měnily v umělecká díla. Jejich nový slovník měl kromě písma i obrázky; bylo to arci praktické, bránilo to nedorozuměním a slova se lépe hledala, ale jejich půvab i výsledná radost bývaly nesporně větší, než by cíli odpovídalo. I Tinwil sama se proměnila: všechny ty bezvýznamné nebo komické maličkosti, které doplňovaly její povahu, najednou umocnily krásu její duše jako jíní větve stromu.

Dál sázel stromky s láskou a péčí, potěšený vnímáním jejich života. Nyní však vnímal se stejnou silou i zemi samu, pečoval o ni, hladil ji srdcem i rukama jako kožíšek nějakého zvířete - a cítil, jak reaguje, jak jí to těší. Bude-li se zas Pustina hlásit o své, tato zem se jí už tak lehkou nepoddá!

Dej zemi, co Tinwil kdysi dala vládci sobů... totiž, hor. To je to nejdůležitější - každý to potřebuje.

Dny, takto po okraj naplněné, plynuly jako prudká řeka a podzim se naklonil k zimě. Tinwil brala jako naprostou samozřejmost, že Narnik zimu stráví s ní a její rodinou v jejich domově v západních krajích - a třebaže nechtěl být na obtíž, uznával, že by jí jen darmo trápil nějakou tvrdohlavou snahou zůstat zde. Jen mu nešlo na rozum, jak se tak daleko dokážou přepravit, aby tam strávili do jara aspoň pár dní. Ale Tinwil se smála a odpovídala jenom: "Počkej, až přijde můj kůň!"

Pak jednoho dne její kůň skutečně přišel, tichý a šedý jako déšť, který už třetí den padal, a Tinwil se s ním běžela přivítat. Narnik zůstal skromně opodál, aby je nerušil. S potěšením sledoval, jak Tinwil vztáhla ruce k obejmutí, kam až dosáhla, jak přitiskla tvář k hebké srsti, jak zvíře opatrně sklonilo hlavu k jejímu rameni; těšila ho radost, vyzařující z nich obou. A přece měl co dělat, aby se nerozesmál nahlas. Pán sobů, vida! Tohle mu neprozradila ani slovem, a přece je má nyní zde jako na dlani, všechny ty dávné pohádky. Nádherné zvíře, které se chová jako zvíře, a přece je mnohem víc než tím, takže se chvěješ štěstím i bázní v jeho blízkosti, třebaže si tě vůbec nevšímá... Zvíře, jehož bujnost a síla jsou v každém ohledu vlastnostmi zvířete, a přece něčím docela jiným... *maia* horské řeky, tak mu to Tinwil vyprávěla? Skoro by se nedivil...

Tu zvíře pohodilo hlavou a bylo pryč, místo něj tu stála překrásná dívka s vlasy a oděním jako z vodních pěn, na výšku ne o mnoho větší než oni dva, ale... bylo jen přirozené pokleknout s rukou na srdci, aby ji přivítal.

Vmžiku stála u něj a přiložila mu dvě nádherně osvěžující dlaně na tváře.

"Vstaň, prosím! Všichni jsme stejně nepatrní před tváří Jediného!"

"Pověz mi o něm!" prosil bez dechu, opět stržen svou horlivostí k nepatřičným slovům. "Promiň prosím mou nedočkavost, ale pokud skutečně patříš k těm, kdo ho poznali..."

Poodstoupila a usmála se. Patřičností se očividně nezatežovala ani v nejmenším.

"Ano," odpověděla tiše. "Jeho vůlí jsme povstali, zpívali jsme pro něj... vlastně zpíváme dosud, vším, co děláme a co jsme..."

"Je opravdu Tvůrcem světa?"

"Ale ano! Bez něho by tu nebyl nikdo z nás... dokonce ani své vlastní písní bychom nebyli dokázali dát skutečně bytí..."

"Jak potom vůbec může být podobný někomu z nás..." zašeptal s bázní. "Být... někým?"

"A přece jsme ho tak poznali... vnímali jsme jeho radost, žal i hněv..."

"Hněv, má paní?"

"Ano... žel. Neboť už tehdy někteří zkusili zpívat jemu navzdory a škodit druhým."

"A on dal jejich písním skutečné bytí?"

"Ano. Dovoluje nám všem být skutečnými tvůrci podle vlastní míry... pochopit v tom svá srdce."

"A škodit nevinným?"

Zůstával pokorný. Jeho plamen tentokrát nepozvedl hlavu, třebaže by vlastně měl. Je to jen úcta před ní, co mu brání, nebo...?

"Ano. Neboť pokud oni odpoví láskou, vytvoří jen tím větší krásu. Všichni jsme tvůrci svých vlastních životů... do času."

Cítil pravdivost jejích slov, do jisté míry. A přece... nebyla by tu jiná, mnohem prostší vysvětlení?

"Odpusť, má paní, ale víš jistě, že jste nezápasili jen sami mezi sebou? Že všechna ta radost, žal i hněv nebyly jen ozvěnou vašich vlastních citů?"

Znovu se usmála.

"Vím, na co se ptáš. Jak by mohl být nám podobný, někdo takový! Máš pravdu, sama nad tím žasnu bez přestání. A přece může, pokud si to přeje, tak jako moře odráží na svém povrchu i ty nejnepatrnější věci, třebaže skrývá neproniknutelnou hlubinu. Co ty víš, a co vím já? Mohla bych ti o něm zpívat celé věky, a přece bych nedokázala víc než ti zpívat svou vlastní melodii jeho hudby. Jak bychom mohli být schopni ho obsáhnout? Ale mluv k němu... vždycky naslouchá."

"Tak jsem slyšel, má paní."

Zasmála se jeho hlasu.

"Ale ty nechceš? Bojíš se, že bys v odpověď vnímal jen ozvěny své vlastní duše? Což tomu není podobně, i když k tobě mluví kdokoli z tvých bratří?"

Nyní se musel držet on, aby nevyprskl smíchy.

"Nepochybně máš pravdu, má paní."

"Nebo mám prosit za tebe? I to přijme... I za mě tak kdosi prosil, a jiný zase za něj, když naše duše byly zasaženy zlem, a došli jsme uzdravení... Tím samozřejmě nechci říct, že..."

"Netrap se, má paní. To, o čem mluvíš, je i mým nejvroucnějším přáním. Prosím tě ze srdce, učiň, jak říkáš."

Co může tímhle zkazit? Už to stejně jednou udělal. Tímhle to nanejvýš zpečetí, ale to možná bude jen dobře...

Světlo. Letěl mu vstříc, svobodný jako jeřáb na cestě za sluncem. Nemohl by tvrdit, že něco vidí, ale obklopovala ho větší krása, než si kdy v životě dovedl představit. Jediná oškřivenost a nesoulad byly v něm, ale... nebolely, ne teď. Věděl, že je možno je léčit, že to vlastně už začalo. Kdosi se ho dotýkal, opatrně a s láskou, a on byl jako zvířátko v něčem náručí... jako zem sama pod jeho prsty... nikdy už nechce nic jiného, nikdy! Viděl i svůj vlastní život v tom světle... věci začínaly dávat smysl... poznával už, jaká je jeho cesta. Musí...

Ne, to přece ne!

Vmžiku bylo všechno pryč a on zpět v tábořišti, osiřelý, zlomený, vržený tíhou svého zklamání na rozblácenou zem.

Ne, to přece ne!

Na jinou myšlenku se nezmohl.

"Neboj... bude to dobré, uvidíš!"

Ta nadevšechno vznešená a krásná přiklekla k němu, dotýkala se chladivou dlaní jeho čela, těšila ho jako matka dítě.

Zastyděl se a vstal, aby pomohl Tinwil s balením tábořiště.

10.

Balení věcí a ukládání těch, které nevezli s sebou, bylo rychle hotovo. *Maia* - Tinwil jí zřejmě s jejím svolením říkala *Nelle*, potůček - je nechala nasednout a rozběhla se. Měla mírný, měkký krok, jen jako když tě houpou drobné říční vlnky. Převislým větvím se ohleduplně vyhýbala.

Zpočátku byl její běh jen jako jízda na kterémkoli zvířeti. Plynule se však zrychlovala a brzy už *Narnik* vzpomínal na své nejdivočejší jízdy na sobu po zamrzlých řekách. Opojení mu stoupalo do hlavy a měl chuť nahlas křičet, i když zároveň nepřestával sledovat Tinwil, aby neztratila rovnováhu. Avšak Tinwil byla zřejmě dobrou jezdkyňi a ztratit rovnováhu nebylo tak snadné - *Nelle* jako by je neustále sama pozorně sledovala a případné výkyvy hbitě vyrovnávala.

Krajina kolem se míhala stále zběsileji... avšak viděli jí kupodivu stále méně. *Nelle* jako by se s každým skokem o něco zvětšila, volného prostoru kolem přibývalo, ubíhající zem se dala jen stěží sledovat; hvozd tvořil jen temnou šmouhu kdesi po pravé ruce. Postupně jako by jí narostla křídla: její kopyta se snad stále ještě dotýkala země, ale její perutě, oblačně šedé a měkké, se rozložily kolem nich, pomáhaly jí v běhu a kolem nich utvořily bezpečný prostor, z něhož nebylo možno spadnout.

Jízda trvala dlouho; Tinwil po čase usnula. Teprve před večerem *Nelle* zmírnila běh, zmenšila se a konečně je nechala sesednout. Protáhli se, napili, doplnili zásoby vody a celou noc jeli dál. Tinwil spala; *Narnik* střežil její bezpečí a vychutnával si každý okamžik divokého letu pustou tmou. Teď se zas jednou cítil jako doma!

Až asi po týdnů je *Nelle* nechala sesednout na delší čas a zatábořit. Nabídla to sama - viděla na *Narnikovi*, že už je pořádně unavený, i když si naprosto nestěžoval. Dovolila mu tedy spát jednu noc v klidu, ulehla však vedle nich a nechala je, aby se opřeli hlavami a rameny o její měkký, teplý bok. Pak je starostlivě přikryla jednou ze svých perutí.

Tu noc - snad že se *Nelle* během nuceného odpočinku bavila po svém - se *Narnikovi* v nádherném snu vrátil prožitek letu za světlem

a vědomí, že se ho kdosi hojivě dotýká. Chtěl tam zůstat - nechtěl už se nikdy vrátit. Vědomí toho, že musí cosi vykonat, to jediné, co naprosto udělat nemůže, přetrvávalo i tam, tak jako ho vůbec neopouštělo od prvního okamžiku, kdy ho zakusil. Tam se však dalo snést - bylo spojeno s jakousi nezřetelnou nadějí.

Nelle to nevyčítal. Maně ho napadlo, že by ji měl poprosit, aby v tom nepokračovala - ne proto, že by si nevážil její laskavosti, samozřejmě, ale proto, že to, co je po něm požadováno, je zvrácenost, kterou nikdy nemůže udělat, nesmí na to ani pomyslet.

Pak se rozhodl nechat tomu čas. Doopravdy porozumět. Třeba se pak všechno vyjasní.

*

Od té doby využil každou zastávku, každý čas odpočinku, aby s Nelle rozmlouval. Nenaléhal už, nebyl zbrklý, nekladl ty nejpálčivější otázky - naopak, otevíral se jejímu srdci. Tak si spolu povídali za posledních večerních paprsků, když popíjeli vodu doplněnou troškou velmi zahuštěného entího nápoje, natahovali teplejší oblečení a chystali se ke spánku nebo k další jízdě. Tinwil mluvila málo. Zdálo se, že ji těší naslouchat jim oběma... a možná i nemuset odpovídat na žádné složité otázky.

Nelle byla nesmírně přirozená a otevřená. Neskrývala nic. Neznala lítost ani zahanbení kvůli ničemu, co nebylo vyloženě zlé; i věci, za něž se styděla, jí však zřejmě připadalo lepší přiznat na rovinu. Ano, bývala divokou bytostí, neznající soucit ani porozumění. Kdesi hluboko v sobě měla dosud hudbu, svůj úžas nad krásou Jediného, svůj úkol v jeho díle, avšak už jí to vše příliš přešlo do krve - neuvážovala nad tím. Žila svůj vlastní život, těšila se z možností, které jsou jí dány, nepřekračovala své meze, avšak nelitovala nikoho, kdo je překročil a doplatil na to. Když poušť pozvedla hlavu a hory se daly do pohybu, i ji naplnil příval nezkrotné energie. Nepřipadala si na ničí straně, byla však prudší, divočejší než dřív, a nespoutaně si to užívala.

Pak přišel Laito poprvé do Imladris. Už dřív se jí takoví jako on pokoušeli přikazovat, on však ne. Chtěl s ní změřit síly poctivě, jeho

dovednost proti její, a třebaže se zmáchal i potloukl nesčíslněkrát, nikdy to nevzdal.

"Pak se mnou konečně dokázal sladit krok," uculila se Nelle. "A tak jsem ho svezla, no, kousíček po proudu, když mu to mělo udělat radost... Vozil pak i děti, nějakou dobu. A pak se všichni sebrali a byli pryč."

"Čekala jsi, že zůstanou?" nadhodil Narnik opatrně.

"Nevím," zamyslíla se. "Vlastně jsem věděla, že se chystají dál... Ale smutno mi občas bylo. Četla jsem vodu, která odtamtud plynula, hledala zprávy... A najednou jsem zjistila, že se vrací, měl s sebou už jen dvě děti. Princeznu a Tinwil, tehdy ještě malou holčičku Světlušku... Nějakým nedopatřením na sebe přivolali Posla pouště - to se ti stane hned, ani se nenaděješ... a já věděla, že když jim nepomůžu, nemají naději... A já arci neměla nejmenší důvod zasahovat, ale najednou jsem poznala, že musím, že to patří k mému úkolu..."

Poté se jejich cesty znovu rozdělily. Nelle se cítila vnitřně rozpolcená, nechtěla opustit staré břehy a Laito, ač nesmírně milý, laskavý a sympatický, jí připadal nepatříčně nezodpovědný. Pak ale pochopila, že právě to je jejím úkolem. Jít s nimi, pomáhat jim.

"Opustila jsi své břehy?" tázal se Narnik soucitně.

Nelle se zvonivě zasmála.

"Ano, zpočátku to bylo krušné. Jako pro vás svléci svou kůži, možná. Pak jsem se nějakou dobu chtěla tomu místu vyhýbat. Nyní se tam však vracím bez trápení a odcházím bez bolesti. Celý svět - dlaň Jediného - se mi stal domovem."

Svedli pak bitvu o hobití Kraj - krutou bitvu ohně proti vodě, v níž jen tak tak obstáli - a to bylo poprvé, kdy Nelle pocítila soucit či lásku k té křehké princezně, vydané jí napospas. Lásku matky k dítěti - nedokonalou, ovšem, ale chtěla se učit. A náhle zjistila, že v sobě začíná cítit i jiný druh lásky - lásku k tomu, kdo byl princezně otcem..."

"Měl prý v sobě moc Jediného," poznamenal Narnik. "Byl by ti mohl přikazovat."

Pousmála se. "Ano... a já ho o to ještě prosila... ale on nechtěl. Chtěl, abych se poddala Jedinému přímo, ne skrze něj. A měl pravdu."

"I vy jste jeho děti..."

"Snad. I když možná ne tolik jako vy."

"Každopádně nás nesmírně převyšujete."

"Jak jsem mohla, chceš se ptát, milovat bytost nižší než já? Dokonce... bývalého skřeta?"

"Jakže, má paní?"

"Nu, ano," usmála se tiše. "Byl dlouho mučen a ubíjen a připravován o svou duši - nikdo z nás nemá ani tušení o hlubinách, kterými si takoví musí projít. Ale láska Jediného mu dala možnost se rozhodnout znovu a vyrůst srdcem a nejen všechno zlo odmítnout, nýbrž doopravdy se postavit do služeb dobra, o všechnu tvrdě získanou statečnost silněji. Ano. A právě takového ho mám ráda."

"A... on tě přesto odmítl, má paní?"

"Ne," řekla s povzdechem. "Miloval mě celou svou duší a byl nesmírně šťastný, toho dne, kdy pochopil, že se mnou je tomu podobně. Avšak byla tu Princezna - trval na tom, že ji odvede do bezpečí k její rodině... a na druhou stranu tu byla tato země, trpící stále víc ohněm a útoky pouště... a já, která jsem mohla hodně pomoci..."

Nyní i Tinwil naslouchala bez dechu. Tuto část příběhu slyšela poprvé.

"Došlo i k tomu, že jsem se ještě obrátila ke zlému," přiznala Nelle s povzdechem. "Bylo to pro mě strašně těžké. Avšak když jsem toho litovala, bylo mi navzdory všemu umožněno pomáhat jim na jejich cestě. A oni mě navzdory všemu nepřestali přijímat s důvěrou... a s láskou. Princezna...Laito... ani pak jeho otec."

Pohlédla na jejich tváře a usmála se jejich dychtivostí vědět, jak to dopadlo.

"Nějakou dobu jsem pak ještě chodila s nimi. S Laitem a Princeznou. Pomáhali jsme i v té nové zemi, s čím jsme mohli. A naše láska sílila a už v ní nebyl žádný stín. Ale já jsem sama pak pochopila, že se musíme načas odloučit. Tato země mě potřebuje."

"A... slíbili jste si, že se zase setkáte?"

"Laito věří, že má zůstat Princezně nablízku. Jejím úkolem je nyní pomáhat těm z jejího lidu, kteří procházejí největším utrpením - ale to nebude trvat dlouho. Až dozraje pro lásku a rození dětí, bude se muset vrátit do pohodlí a bezpečí, aby jim dala život. Pak se Laito vrátí s ní a možná pro něj samotného nastane čas dětí... nu... a podaří-li se mi do té doby pomoci této zemi natolik, aby začal proces uzdravení..."

Narnik na ni hleděl nadšenýma očima. Ano, musí se to podařit. Kéž by mu bylo dopřáno k tomu přispět!

V. Sněžné štíty

11.

Noc byla jasná. Dole v údolí už ve vzduchu vonělo tání a nad řekou, znějící stále radostněji a vítězněji, občas zavanul vlahý vítr, který z ní sejmul další ledové pouto. Zde zářily chladné hvězdy nad sněhem a ve vzduchu zvonil mráz.

Nijak mu to nevadilo. Chvillemi běžel strmými stezičkami, aniž by se bořil do závějí; chvílemi po uzounkých zledovatělých římsách, bezpečným krokem jako na rovné louce; chvílemi šplhal, ale častěji spíše skákal vzhůru, jistě jako kozoroh ve skalách. Sem patřil; mráz a sníh byly jeho živlem.

Znal jarní divoké lesy; znal burácení řek, které se jimi hnaly a rvaly je s sebou. A přece... zde mu to připomínalo domov ještě víc.

Možná až příliš.

Většinou chodíval na tyto výpravy nad ránem. Jeho oči dobře viděly ve tmě a nebylo mu vlastní spát celou noc spánkem malého dítěte. A přes den míval napilno. Věděl už, že hobiti považují za zdvořilé nikoli neplést se druhým do jejich díla, ale naopak se k němu připojit, a nebylo mu to nemilé. Měl rád jejich druh umění - péči o živočichy a zejména rostliny - a s chutí se zapojoval do všeho, co s ním souviselo. A vedle toho tu byla ještě knihovna. Táhla ho k sobě neodolatelnou silou - nedovedl si vůbec představit, že odsud odejde, aniž ji stihl celou přečíst. Jenže umění *tengwar* mělo své nevýhody. Písním se dá naslouchat i ve tmách polární noci; na čtení potřebuješ světlo. A spotřebovávat darmo tuk na svícení je samosebou vážné provinění. Bylo tedy potřeba pracovat po boku hobitů natolik hbitě, aby vybyl čas na čtení za denního světla. Nemohl ses pak ponořit do jejich díla tak, abys ho naplno prožil - avšak cvičení rychlosti a obratnosti měla také svůj půvab.

Po setmění vždy chvilku poseděl s hobity při jejich večerní zábavě. Učil se příliš rychle na to, aby ho dlouho zajímalo

naslouchat jejich řečem o pěstování rostlin a živočichů; vnímal však jejich duše i dávno poté, co přestal sledovat jejich rozpravy: vnímal jejich veselí, přívětivost, otevřenost a družnost, a měl z nich potěšení.

Část noci pak odpočíval a přemýšlel o tom, co přečetl ve dne; část noci snil. Avšak zimní noci byly i zde dlouhé a dávno před svítáním pocítil potřebu pohybu. Tu zpravidla vyběhl zasněženými cestičkami vzhůru do hor, cvičil obratnost v běhu a skoku, radoval se z hvězd a nočního větru a pohybu samotného, a zpravidla si dopřál i chvílky užaslého nadšení při pohledu na vycházející slunce z některého hřebene. Pak lehounce sbíhal či klouzal dolů, aby se znovu připojil k hobitům v čas, kdy začínali svůj den tou neuvěřitelně dlouhou a opulentní snídaní.

Tinwil ho občas doprovázela. Byla stejná jako ostatní hobiti, a přece jiná. Spala ráda, o to nic, ale její přátelství s *maiou* hor jí dalo značnou otužilost i potřebu v horách opravdu být, jen tak, chodit po nich a hledět na jejich krásu. Neuměla tak rychle a lehce vyběhnout vzhůru jako on; pro něj však samosebou bývalo potěšením s ní sladit krok a podle možností jí její cesty usnadnit i zkrášlit. Navíc jako jedna z mála také chodívala do knihovny a leccos přečetla; někdy pak o tom dlouho a s užitkem rozmlouvali.

Dnes tu stál sám.

Dnes nedokázal uvolněně přemýšlet o tom, co přečetl přes den; a nedokázal ani nechat svou mysl odpočinout. Musel ven, musel běžet nejvyšší možnou rychlostí vzhůru do strmého svahu, aby své duši alespoň trochu ulevil.

Dnes se mu dostala do ruky kniha historie jeho rodu za nejstarších dní.

Jeho oheň vlastně ani tentokrát nevzplanul ničivou silou. Nepohltila ho touha trestat - dokonce ani soudit. Avšak tím hlouběji ta bolest zasahovala. Všechny ty boje, všechno to vraždění mluvících bytostí navzájem... ba hůř, jeho rodných navzájem... a ještě ke všemu těch, kteří přijali pozvání do světa a po věky vnímali moudrost i krásu vyšších než sami, obdarovávání natolik, že bylo nesnadné si to jen vzdáleně představit dokonce i zde, uprostřed všeho toho umění a nádhery! Bylo to jako uvrhnout do bahna to nejčistší a nejcennější,

dokonalost sněhové vločky, slávu východu slunce, rozdrtit to a pošlapat a zanést vrstvami kalu. Jak mohli... jak se to mohlo stát, že došlo k něčemu takovému?

Utekl před hrůzou, kterou nemohl snést, a hle! nachází ji zde mnohokrát znásobenou.

Ale což byl sám bez viny na tom, že vznikla?

Stojiš na straně dobra, stojiš, Narniku?

Ne, ani ty ne. Ta páchnoucí černolesklá obludnost tě dostihla a pošpinila a popálila, i ty na sobě neseš její znamení.

Jak jsi tenkrát zahořel hněvem, když ti Tinwil otevřela historii smrtelníků - a přitom právě její rod, ne tvůj, dokázal vytrvat po všechny věky, aniž se poskvrnil vražděním rodných!

Běžel dál, šťval se výš a výš, jinak to nemohl snést.

A pak náhle zjistil, že dál už nemůže. Napůl vyběhl, napůl vyšplhal poslední strmý úsek a octl se na osamělém skalním vrcholku, všude kolem, dokonce i pod sebou, jen hvězdnou oblohu.

Zarazil se, nepatrný uprostřed jejího majestátu. Zachvěl se úžasem, na okamžik.

Vzápětí se bolest ozvala znovu a on si vyhlédl cestičku dolů, hotov rozběhnout se zpět, nakolik bude muset, a pak zase dál, výš...

Náhle však zjistil, že nemůže. Jako by něj znenadání padla nesmírná tíha, která ho přikovala na místě. Nedokázal udělat jediný krok.

Co se to děje? Vyčerpání ho přece nemůže zdolat takhle znenadání, a mráz není ani zdaleka tak silný... Vzchop se však, hýbej se, nebo mu ještě podleheš...!

V okamžiku i to bylo pryč. Tělo bylo zapomenuto, ztratilo význam. Byla jen nesmírnost noci poseté zimními hvězdami, jen ona a on uprostřed ní, avšak důležitý jen natolik, nakolik ji uchváceně vnímal.

Byla nekonečná. Tonul v ní, ponořen do jejího neuspěchaného koloběhu. Žasl, aniž potřeboval hledat pro svůj úžas slova, byť i jen v myšlenkách. Čas přestal plynout.

Tentokrát nezakoušel let jeřába za světlem. Naopak, byl prorostlý s horami, s jejich ohromnou tíhou. A byla noc.

Tentokrát se ho nikdo nedotkl hojivou dlaní; nikdo mu nedal pocítit, co musí udělat.

Bylo by to zbytečné. Nikdy nezapomněl.

Teprve východ slunce ho poněkud vrátil zpět: zářivá nádhera rozvíjejícího se dne a s ní gejzír nejčistší radostí, který naráz vytryskl z jeho srdce, nyní dokonale svobodného, a prostoupil celým jeho tělem až po konečky vlasů.

*

Když se hobiti začínali zvedat z loží, vklouzl zpět do domu, přiložil na oheň a vděčně se natáhl vedle něj. Nyní už vnímal své tělo zase naplno. Za chvíli už spal, tvrdě jako malé dítě.

Tinwil nahlédla dovnitř, ale ani se nepohnul. Postavila tedy tiše podnos se snídaní a zase se vytratila. Krátce nato se však probudil a přijal pokrm s radostí. Když nahlédla dovnitř podruhé, byl už oblečený a spěšně se balil na cestu.

Všiml si jejího poplašeného pohledu. Zřejmě jí neuniklo, že byl celou noc venku.

"Neboj se, jsem v pořádku," řekl jí. "Ale... musím se rozloučit."

"Kam jdeš?" vyhrkla; z tónu jejího hlasu však poznal, že ví.

"Zpátky domů," odpověděl. "A už jsem měl jít dávno."

Znovu po ní mrkl, odtrhl se od práce a usedl proti ní; sám cítil, že jí dluží vysvětlení.

"Utekl jsem odtamtud," začal rozpačitě. "Přibývalo tam napětí mezi kmeny a už bylo jisté, že se schyluje... k válce."

Ten výraz vyslovil poprvé. Do věčejška ho ani neznal.

"Nemohl jsem to snést. Nemohl jsem se připojit k něčemu takovému."

Účastně na něj pohlédla. Odvrátil tvář.

"Nejsem na tom bez viny, Tinwil."

Věděl, že ona nevzplane, zjistí-li, že se druhý dopustil něčeho zlého. To, co nyní cítil, však bylo ještě něčím víc. Jako by ho... přijímala shovívavě? Jenže shovívavě ne v jeho provinění, nýbrž v jeho výčitkách samotných? Jako by ho... brala na lehkou váhu?

Povzdchl si. Koneckonců ona je jiného rodu, jiných zvyků, jiného založení. A rozhodně jí ještě nevysvětlil dost.

"Vždycky jsem rád mluvil s těmi, kdo nepatřili k mému kmeni," začal znovu. "Znal jsem podrobně moudrost našeho - moje maminka patřila k Moudrým a všemu mě naučila - avšak nestačilo mi to, toužil jsem po poznání, toužil jsem vědět, zda někdo nepěstuje odlišnou moudrost, nepřináší odlišná vysvětlení."

Přikývla. Věděl, že tohle mají společné.

Opět si povzdychl.

"Jednou jsem mluvil i... s dívkou. Vlastně ne jednou, několikrát. Její srdce mi připadalo průzračné jako horský pramen a její duše půvabná jako nové lístečky na břízách, ale nepocítili jsme k sobě lásku, vždyť jí nebylo víc než mně - sotva něco přes dvacet slunečních let. Jen jsme hořeli zvědavostí, touhou sdílet spolu myšlenky, sdílet poznání. Chtěli jsme spolu mluvit, připadalo nám to důležitější než všechno ostatní... a tak jsme mluvili. O samotě, a nejspíš velmi dlouho. Tušili jsme, že bychom neměli, ale touha po vědění nás pohltila, přestali jsme vnímat čas."

Tinwil pozvedla hlavu.

"Tak ta válka vznikla?" zeptala se s velikou účastí.

"Ne... vlastně nevím," odpověděl zkroušeně, ale vděčný za tíhu přiznání, kterou z něj sňala. "Ale nepříjemností bylo mnoho... nebudu to všechno popisovat... a vzniklo mnoho nepřátelství. Mnoho *dalšího* nepřátelství... byly tu staré spory o loviště, o jejich spravedlivé užívání... můj lid soudí, že připravit někoho o potravu, tam na severu, je horší než ho rychle usmrtit, což je určitě správné, ale rodí to křivdu a hněv, jakmile se to začne týkat celých kmenů... Prostě, nebudu už nikdy vědět, zda by bez mého pochybení k válce došlo nebo ne, ale... a ještě ke všemu jsem z toho utekl. Tinwil, pochop, přece jsem nemohl..."

Vážně na něj hleděla a on věděl, že skutečně rozumí.

"A teď?" zeptala se tiše.

"Jdu zpátky. Zabránit tomu. Zastavit to. Nebo umřít."

Vsunula svou drobnou ruku do jeho a pevně ji stiskla.

Oplatil jí to, pak se zlehka dotkl prstýnku jejích vlasů nad čelem.

"Děkuju ti, Tinwil. Moc, a za všechno. Tak rád bych s tebou zůstal a pomáhal ti sázet stromky, je to teď můj život a radost, nejenom povinnost, ale..."

Zasmála se.

"Nesmíš to vidět tak černě. Třeba se ještě vrátíme a nějaké zasadíme, proč ne?"

"Tinwil, co tím prosím tě..."

"Měj rozum," opáčila svým nejrozšafnějším hlasem. "Já vím, budu tě zdržovat. Neumím chodit tak rychle jako ty a bořím se do sněhu..."

"Tinwil, o to přece vůbec..."

"...ale nebezpečí vždycky přežijí mnohem snáz dva než jeden. Když je jeden raněný, druhý může pomoci. A já jsem se s Hísem po horách nachodila až až. Nejsem zas tak docela nezkušená, ani neotužilá."

Usmál se.

"Máš dar písňe, vím. Co bys jim tedy řekla, kdybys dorazila až k nim a kdyby ti byli ochotni naslouchat? "

Vážně mu pohlédla do očí:

"Vyložila bych jim, že spravedlnosti válkou nedosáhnou, to je snad jasné, ne? Vždycky budou trpět nevinní! Poradila bych jim, aby si navzájem vyšli vstříc – to ve vyjednávání vždycky pomůže."

"Říkáš to krásně! Ano, je mi moc líto, že tě neuslyší..."

"No tak!"

"Tinwil, dobře víš, že o to nejde. Já prostě nemůžu! Nemůžu dopustit, abys tam zemřela ještě i ty..."

Uculila se.

"Já tam taky umřít nehodlám!"

Nezmohl se v tu chvíli na víc než na zoufalé přání, aby mu její jiskra nikdy z duše nevymizela.

Železné hory nebyly pohořím, v jakém si vyběhneš na procházku před svítáním.

Říkal jim nyní tímto jménem, jménem, které objevil v knihovnách Imladris a které zřejmě v zapomenutých věcích opravdu nosily, i když později se vžilo jen pro relativně krátký úsek daleko na západě. Jeho lid jim nedal žádné jméno. Byly to Hory - byly jediné. Jen nemnozí se z nich vrátili; jen nemnozí z nich spatřili hvozd za nimi, Les přízraků. Několik jich uniklo z jeho okraje, aby mu mohli dát jméno. Tak daleko, aby spatřil nějaké jiné pohoří, které by bylo třeba pojmenovat, se nedostal nikdo.

Železné hory. Hradba Temného nepřítel, kterou se kdysi opevnil ve své tvrzi. I ta arci bývala daleko na západě, ale strach - nebo nenávisť? - nebo kdo ví, prostě pýcha a vědomí vlastní moci - odvedly důkladnou práci. Jižní stěna se i nyní, po všech těch věcích dešťů a větru a mrazu, navzdory výbuchům ohně a otřesům v hlubinách, tyčila strmě do závratné výšky, hradba proti nepředstavitelně gigantickému vojsku...

Vojsku sil Dobra? Skutečně existovalo - kdesi dodnes existuje - něco takového?

Ale no tak, o tom už nepochybuješ, nemáš proč...

A přece... i sama Nelle je ve srovnání jen smítkem...

Netroufla si dál. Byla tak nekonečně laskavá, že ho dovezla až na úroveň památného místa, kde kdysi poprvé spatřil Tinwil; věděla, že s Ailintalovou pomocí se přes Les přízraků dostane. Putovat delší dobu silným mrazem by se neodvážila, i kdyby jí to snad dovolil. Jejím živlem je voda, mráz ji spoutává a nedokáže mu vzdorovat neomezeně dlouho. Kdyby přecenila své síly, mohlo by se snadno stát, že by v horách už zůstala - jistěže nikoli mrtvá tak, jak by byl někdo z jeho či Tinwilina rodu, avšak znehybněná natolik, že by se už do proměny světa nevrátila k ochraně své hranice.

Je znovu sám.

Tinwil si nakonec dala říci a netrvala na tom, že ho bude doprovázet. Když jí popsal zdejší překážky a nebezpečí, uznala

sama, že by mu byla spíše přítěží na cestě. Možná důvodem, proč by neprošel.

Projde bez ní? Inu, o tom nemá smysl uvažovat. Pokusí se a buď to vyjde nebo ne.

Několikrát už pečlivě promýšlel, má-li se pustit stejnou cestou, kterou přišel, nebo zkusit jinou. Cesta k jihu byla zlá; avšak z toho, co nyní věděl, se nezdálo zrovna pravděpodobné, že to kdekoli bude lepší. Výhodou bylo, že už ji jednou prošel a znal její úskalí; jako i to, že v její úskalí se díky jeho hbitosti proměnilo několik bytostí, které předtím představovaly podstatně větší nebezpečí. Nedělal si příliš velké naděje, že se do jejich lovišť od té doby nenastěhovali jiní, ale kdo ví? Především však musel myslet na vodu. Pokusit se o rychlý přechod celého pohoří bez ní bylo příliš riskantní. Nějakou dobu by vydržel - ale obratnost by klesala a smysly by otupěly natolik, že by mohl snáze podlehnout něčemu jinému. Na cestě, kterou prošel, horké prameny nalezne. Pravda, za cenu dalších nebezpečí.

Povzdechl si a přidal do kroku. Stěna se blížila, tím hrozivější, že směrem vzhůru tvořila převis, který zastíňoval část oblohy. Nebyla dokonale hladká - její římsy však byly obrácené směrem dolů, jako překlopené schodiště. Zachytit se na nich bylo téměř nemožné i pro něj, natožpak pro nějaký ten spásný stromek. Občas, velmi zřídka, ji však přece jen cosi přerušilo: rokle, již si v ní prudké vody vymlely. Právě stoupal strmě vzhůru podél jedné takové říčky. Stěny kolem ní nebyly o nic pozvolnější než ta vnější, a navíc neustále vlhké; věděl však, že mají své výhody.

Den se pomalu skláněl - daleko na západě, kde zanechal Tinwil. Teď už je Nelle na cestě zpět k ní. Brzy znovu vyjedou a budou zase sázet své stromky. Škoda, že nebude moci být s nimi. Avšak třeba má jeho cesta přece jen nadějný konec - třeba se nakonec všechny jejich cesty spojí v dobrém. Zdálo se, že alespoň Nelle v cosi takového doufá. Čerpala velkou útěchu z toho, že ho viděla jít za hlasem srdce.

V rokli už byla téměř tma. Oblaka páry, která halila řeku, budila zlověstný dojem - jako bouřková mračna. Volný suťový svah, který ho dělil od paty stěny, působil proti tomu mírumilovně, zalitý

večerním světlem. Narnik však věděl, že to je klamavé zdání. Na tom holém, otevřeném prostranství úkryt a odpočinek nenalezne - leda by se chtěl vrátit zpátky do Lesa přízraků.

Doběhl k ústí rokle a pustil se proti proudu. Podvečer okamžitě potemněl v hluboký mlžný soumrak, vzduch naplnilo burácení vod, mnohonásobně zesílené ozvěnou. Řeka jen málokde měla uzounký proužek břehu, stejně omletý dohledka a vlhce kluzký jako kameny v řečišti. Byla však zde, na dolním toku, široká a mělká, vyčnívající balvany nebylo těžké nalézt; jeho nohy myslely za něj a neopomněl připevnit po sobím způsobu něco srsti na podrážku nového mokasínu. Skákal bez námahy a bez zaváhání, stále výš a výš.

"Rrrrrrrraurrra!"

Do hřmění vod se vmísil nový hluk, podobný a přece odlišný. Šero v rokli o odstín potemnělo.

Nemusel se ohlížet přes rameno, aby věděl, oč jde. Ten řev znal, slyšel ho během cesty k jihu mnohokrát, a skalní obří často lovívají tak, že uzavrou rokli odspodu a polapí svou kořist v místech, kde už nedokáže nalézt cestu výš. Proto také jim mnohokrát unikl. Jsou to nemotorné obludy, na výstup po skalní stěně se nezmohou; a obecně vzato jsou neohrabané, pomalé a tupé, třebaže čich mají dobrý až dost.

Těžké kroky za ním rozechvěly skálu, provázené mohutným crčením vody a rachotem převrácených balvanů. Občas se skála otrásla mocněji, když do ní nestvůra v užších místech narazila, a bylo třeba uhnout pár uvolněným kamenům.

Skákal dál, zrychlil jen nepatrně. Očima odhadoval charakter rokle před sebou a vzdálenost. Ještě to stihne velmi pohodlně.

Hřmot zezadu se blížil. Obluda, nadšená nadějí na úlovek, také přidala do kroku.

Mělký proud s vyčnívajícími balvany končil. Skalní stěny sevřely řeku těsněji, takže rázem nabyla hloubky a hnala se vpřed jako splašené sobí stádo. Skála po obou stranách ustupovala směrem dolů, vymletá do hladka a nepřístupná.

Nečekal na nic a vrhl se po hlavě do proudu.

Voda byla v těchto místech už ledově chladná, ale poznal v životě chladnější a jeho lid by ve své domovině neobstál, kdyby si

už po věky nepěstoval umění odolnosti. Proud ho arci zpomalil, téměř zastavil, rval se však s ním, pomaličku postupoval dál. Věděl, že se nepotřebuje dostat příliš daleko.

Obrovy pohyby byly dosud patrné. Na delší chvíli se zarazil, když kořist zmizela a dokonce i její pach se vytratil. Pak se však znovu pohnul vpřed, zvolna, pátravě. Neměl zase až tak málo zkušeností s úlovky, které mu voda po chvíli sama přinese k nohám.

Jeho úlovek však dosud odolával. Urputně vzdoroval chladu i síle proudu, stejně jako rostoucí touze se nadechnout, nenechal sebou tloucí o skálu ani se strhnout zpět, a pomaličku, po krůčcích, si razil cestu dál. Nepřestával sledovat obrovy pohyby, nesoustředil se však především na ně. Pokud ho smrt přece jen dostihne, nemá jak tomu zabránit. Jen kupředu, stále kupředu, nezastavit se.

Bylo to stále těžší. Žádné umění není bez hranic. Ledový chlad a síla proudu ho zvolna udolávaly. A končil s dechem. Jestli přecenil síly a nedostane se včas...

Vtom však jeho prsty, pozorně sledující skálu napravo, konečně hmátly do prázdna. Vrhł se tam a octl se v temném tunelu, o nic teplejším či vlídnějším než rokle sama, avšak mimo dravý nápor proudu, což byla neskutečná úleva. Mrštně jako rybka plaval dál a brzy se dostal do míst, kde mohl vynořit hlavu a konečně zase dýchat. Po delší chvíli tunel stoupl natolik, že mohl vylézt z vody na pevnou skálu.

Odolal pokušení chvíli na ní vyčerpaně spočinout a hned se pustil dál. Musel běžet v hlubokém předklonu, ale nikde nebylo třeba se plazit po čtyřech. Skřetí tunely po vymizení svých obyvatel měly své nesporné výhody.

Pozorně sledoval své okolí, převážně hmatem a sluchem, a zanedlouho poznal, že je na místě. Opatrně vyviklal jeden z balvanů a ke své úlevě za ním nahmátl věci, jež tam zanechal, podle všeho nedotčené.

Konečně si mohl dovolit klesnout na zem. Shodil své mokré oblečení a vybalil teplé věci ze sobích kůží. Píchaly trochu - nebyly určeny k nošení na holém těle - ale hřály a to bylo hlavní. Zabalil se do pláště a okamžitě usnul jako zabítý.

O několik dní později už putoval sněhem vysokých hor.

Sledoval skřetí tunel, kam až bylo možno; kromě tmy a nutnosti běžet v předklonu tam nebylo vážnějších nepohodlí. Vody měl ještě jistou zásobu, stejně jako koncentrovaného entího nápoje, takže nijak nestrádal. Avšak tisíciletí sopečné činnosti po vymření skřetů vykonala své - třetího dne cesty už začal narážet na obtížnější místa a pokládal za štěstí, že našel jedno z ústí v ještě použitelném stavu.

První, téměř nepřekročitelný hřeben měl za sebou. Po zbytek dne a první část noci sestupoval do vysoko položené úžlabiny, kde se napil u horkého pramene a krátce si odpočinul v úkrytu mezi dvěma propojenými ledovcovými balvany, které kdysi bývaly dvěma ledovými obry. Jeho oblečení ze sobích kůží mu hodinku dvě odpočinku umožňovalo; zůstalo ve velmi dobrém stavu, za což byl vděčný. Vzal si s sebou sice pro jistotu pár těch směšně lehkých a přitom neuvěřitelně hřejivých věcí, které poznal v Imladris - přece jen k nim však dosud neměl tak úplnou důvěru. Bude přece jen lepší mít v nouzi po ruce něco pořádného.

Brzy se dostane do míst, kde byl nucen nechat lano. Pokud i to najde nedotčené, bude to dobré znamení.

Nyní znovu stoupal, běžel lehce po nedotčeném sněhu. Vnímal místa, kde pod ním zejí ledovcové trhliny, ale věděl, že ho nemohou ohrozit. Rozednilo se a netvoří v sousedním údolí ztichli. Zřejmě tam nad ránem došlo k nějaké potyčce - nyní však skončila a její aktéři buď zalezli do brlohů, nebo našli svou smrt v prvních slunečních paprscích.

Nedovolil si úplně ztratit ostražitost, avšak den byl zpravidla bezpečnější než noc a jeho mysl v běhu odpočinula. Okamžitě se rozlétna vpřed na křídlech tisíce drobných vzpomínek, které v něm vyvolávaly doteky a pachy starého známého oblečení, štiplavost mrazu, třpyt sněhu.

Opravdu je možné, že míří zpět *k nim*? Jak to tak dlouho dokázal bez nich vydržet? Ale... co si počne...

Ne, tak ne. Tímhle se nebude trápit, dokud se tam nedostane. Ještě nemá ani zdaleka nejhorší nebezpečí přechodu hor za sebou. A pokud se mu podaří projít, podaří se mu to také dostatečně rychle, aby se tam dostal dřív, než krátké severské léto uvolní laviny na svazích a běsnící řeky plné polámaných kmenů?

Snad přece. Nelle plnilo nadějí, že jde za hlasem svého srdce.

Anebo to nebyl tak docela hlas pouze jeho srdce, a slušelo by se, aby...

Ne, tak také ne. Neví nic jistě, a nemůže utonout v sebeklamau.

Ale tak rád by něco podobného udělal, právě teď, právě tady, v běhu vzhůru po čistém sněhu, jiskřícím v slunečních paprscích...!

Ze svahu dolů se mu vsříc kutálel kousek zmrzlého sněhu. Na rozdíl od něj za sebou tu a tam nepatrnou stopu zanechal.

Věděl, že příčina může být naprosto nevinná, ale zpozorněl. Jeho oči zapátraly po jakémkoli pohybu za hřebenem.

Nic. Koneckonců, nenechával to tam bez kontroly ani dřív.

Přesto zapojil nyní všechny síly a zrychlil. Odpočatý už je, do jisté míry. Čím dřív bude mít otevřený úsek za sebou, tím lépe.

Spíš vytušil než ucítil slabounké zachvění skály pod sebou. Spíš vytušil než uslyšel temné zadunění, které ho provázelo.

Věděl, že může být zle, ale utéct nebylo kam. Nezbylo než běžet o závod s časem, výš a výš. A jeho tělo i mysl poslechly. Všechny pochybnosti a otázky se vytratily, zbyla jen rychlost, lehkost, nejvyšší možné soustředění.

Doběhl včas. Ještě stačil doskočit na pevnou skálu, když se veškerý sních na svahu uvolnil a zřítíl dolů v mohutných oblacích.

Stál na hřebeni a hleděl do nového údolí.

Nebylo bílé. Bylo černé. V nedávné době tu muselo dojít k výrazným otřesům, možná i výbuchům, a Železné hory znovu změnilly tvář.

Ne, tady už lano nenajde. A kdoví jestli vůbec nějakou cestu. Soutěska, jedna z mála průchodných, kterou cestou sem objevil po delším hledání, bude rozrytá puklinami, zanesená popadanými balvany.

Sbíhal do ní, nezastavil se ani na chvíli. Nebyl čas váhat. A už vůbec nebylo možné přečkat noc na holém hřebeni.

*

Odpoledne se nachýlilo. Temná stěna za jeho zády skryla jarní slunce. V běhu pojedl kousek cestovního chleba a zapil polovinou entího nápoje, který nesl blízko těla pod několika vrstvami oblečení. Otřesy pocítil ještě několikrát; nebyly příliš výrazné, ale sílily.

Dno údolí bylo pokryto změtí ostrých černých balvanů. Jeho postup se zpomalil. Občas mu bylo dopřáno protáhnout se mezi nimi správným směrem nebo dokonce skočit z jednoho na druhý; občas se musel vrátit a hledat si cestu jinudy. Tma houstla a hory procítaly. Stále častěji se ozývalo odněkud dunění, rachot, syčení i zvuky, které mohly být nelidským řevem nějaké obludy, pokud nebyly zlobným výlevem země samé. Vyhledal co nejužší štěrbinu a přinutil se k odpočinku.

Nebyl nikterak příjemný. Chvillemi kratičce zdřímnul únavou, ale rámus v jeho okolí a sílící otřesy mu nikdy nedovolily usnout doopravdy. Také vzduch se mu nelíbil; byl sice velmi chladný, ale zároveň podivně dusivý a slabounce, ale velmi nepříjemně páchl. Občas se nedokázal ubránit starostem, zda se mu podaří najít další vodu, občas v polospánku vzpomínal na hobity, na Tinwil, na Nelle. Cítil, jak jsou mu vzácní a drazí – nyní už si nebyl ani zdaleka tak jist, že udělal dobře, když opustil i je.

Byla ještě hluboká noc, když ztratil trpělivost a vydal se dál. V tom labyrintu černých balvanů ho ani ta nejbystřejší noční obluda neuvidí a jeho pach zanikne v sopečných výparech. Co se mu tedy může stát? Nanejvýš zabloudí natolik, že si cestu prodlouží, místo aby ji zkrátil. Když však nevidíš než pár kroků před sebe, je skoro jedno, kolik na to máš světla.

Nový rachot, tentokrát zase o poznání silnější. Zem se zachvěla tak, že málem ztratil rovnováhu. Nad vrcholem dalšího hřebene noc ožila rudou září; do výše vyletovaly kusy žhnoucí lávy, podobné jiskrám nad táborovým ohněm. Tu a tam se některá v letu vrtěla, formovala v miniaturní postavičku; takhle z dálky byly vlastně milé na pohled.

Přece jen se vrátit? Ne. Jeho první povinnost patří jeho rodným a tímhle prošel už několikrát.

Po několika hodinách urputné námahy pocítil, že skála pod jeho nohama prudce stoupá. Balvany řídly. Využil úkrytu mezi posledními z nich a znovu odpočinul.

Těsně před úsvitem, v čas, kdy obludy, nesnášející denní světlo, už místo lovu musí hledat úkryt, spěšně vyrazil dál. Čím dříve bude mít tento neklidný úsek za sebou, tím lépe. Také voda mu dělala starosti. Nedávné změny pohltily jeden z jeho horkých pramenů; měl sice v batohu jednu láhev zmrzlé vody, která by na tomto úseku mohla roztát; přesto se neubráníl častým myšlenkám, jak to asi vypadá dál.

Ještě před svítáním vyběhl na hřeben a spatřil pod sebou, za nízkou hradbou dalšího hřebínku, rozbouřené, pěnicí ohnivé jezero. Cesta teď byla méně strmá a zvládne ji bez lana; bude však nucen proběhnout těsně po jeho okraji.

Nadechl se a vyrazil, zlehka, dlouhými skoky. Cítil sálající žár stále blíž; pohled na divoký tanec vln tekutého zlata ho téměř proti jeho vůli plnil nadšením a radostí ze života. Také kusy lávy chvílemi dopadaly docela blízko, vnímal však dráhu jejich letu spolehlivě a bez potíží se jim v tanci přizpůsoboval. Jeden dopadl s měkkým žuchnutím na svah kus pod něj a zformoval se v lávového obříka, který se okamžitě vrhl za lákavou kořistí. Byl však těžký, svah mu ujížděl pod nohama, a jeho tělo začínalo rychle chladnout a tuhnout. Zlatá barva se změnila v rudou, pak se začala pokrývat tenkou tmavou kůží. Jeho pohyby ji protrhovaly a daly vždy znovu zazářit ohnivému záblesku, byly však stále pomalejší. Když se Narnik ohlédl přes rameno podruhé, obřík právě znovu sklouzl pozpátku, překulil se přes rameno a zřítíl se mezi ostatní černé balvany na dně údolí.

Ohnivá stezička končila. Ještě poslední ohlédnutí na tříštící se zářivý příboj a Narnik už sbíhal příkrým svahem dolů. Další tuhnoucí obřík se prokutálel těsně kolem něj. Svítalo. Vzduch se pročistil. Důkladný doušek nakratičko rozmraženého entího nápoje a dál, co nejrychleji dál.

14.

O den později konečně našel horký pramen a jak začal stoupat k dalšímu hřebeni, měl znovu pod nohama neporušený sníh. To vypadalo nadějně. Věděl, že na nohou se udrží ještě hezky dlouho, bude-li třeba; rozbolavělé údy však pociťoval, a po delším ne-li spánku, tedy určitě odpočinutí mysli jeho srdce velmi toužilo.

Dával, co bylo třeba. Dopřával si bez výčitek do sytosti krásy nebe, vznešených štítů, zářivého sněhu, ba i krásy vzdálených činných sopek, na něž se výhledy otevíraly; nepolevoval však v rychlosti a zůstával soustředěný. Úplný odpočinek, byť i v běhu, si nemohl dovolit.

Na okamžik stanul na vrcholku hřebene uprostřed nádhery zapadajícího slunce. Jen tu a tam ji v dálce přerušoval úzký sloup dýmu; většinu oblohy však čistil čerstvý vítr a na hluboké modři už se objevovaly první hvězdy. Vzápětí se odtrhl a začal sbíhat dolů.

Údolí pod ním tvořilo oválnou mísu plnou hladkého, neposkvrněného sněhu. Neskýtalo ani nejmenší možnost úkrytu, držel se proto u skal při jeho okraji. Čněly z bílého sněhu jako černé tesáky; nyní však byly tím nejpřívětivějším, co se mu nabízelo.

Stmívalo se. Ve stínech na opačné straně údolí se cosi pohnulo. Ledovcový obr, možná. Inu, než ten se dostane sem, bude kořist dávno v trapu. Jen odpočinek bude žet nutno zase odložit, nenajde-li zde opravdu dobrý úkryt.

Začal se držet ještě blíže skal a mátl své pohyby ve stínech. Zatím se nezdálo, že by si ho obr všiml. Rozhlížel se, protahoval, zřejmě nebyl ještě úplně probuzený.

Další nepatrný pohyb uprostřed údolí. Vznášel se tam lehounký, jemňounký obláček. Sníh v jednom místě o odstín ztmavl.

To už bylo zlé. Také obr se probral a dlouhými skoky zamířil tam.

Nebo k němu?

Narnik nemohl než běžet, a nemohl už běžet rychleji. Skály po jeho boku jsou příliš nízké. Pokud vůbec má šanci na únik, musí přeběhnout údolí až na protější stranu.

Z tmavšího bodu se v okamžiku stalo jezírko, z lehkého obláčku sloup páry.

Právě když ledový obr doběhl na místo, vynořil se z jezírka obr lávový. Zprvu se zdál černý, jen oči mu zlatě žhnuly; jak se však nadechl a napjal svaly, tenká kůra se začala tříštit a opadat a ukázala se rudá sálající hmota pod ní. Jedním skokem byl na břehu a vrhl se po svém protivníkovi. Ten chytře uhnul a nechal ho dopadnout do sněhu; teprve pak po něm skočil.

Zápas trval jen chvílička. Lávový obr, oddělený od své mateřské horniny, rychle ztrácel teplo a pohyblivost. Ledový obr se vyhýbal přímému doteku, jak jen se dalo, a místo toho ho ubíjel ohromnými, neforemnými sněhovými koulemi. Kdykoli se lávovému podařilo ho chytit, voda z něj črcela proudem a v mrazu zase tuhla, takže měnil podobu a vůčihledě slábl; ani lávovému to však nedělalo dobře a chladl rychleji. Konečně klesl a zmizel pod hladinou – jeho vítězný protivník nad ním na okamžik stanul a vydal z hrdla dlouhý děsivý řev vzteku a zoufalství. Cítil, jak mu nohy tají ve stále teplejší vodě. Už pro něj nebylo úniku; zakrátko se také on ztratil pod hladinou.

Narnik je sledoval sotva koutkem oka. Znal už ty souboje a věděl, jak dopadnou, třebaže zatím nikdy žádný neviděl tak zblízka. Nyní už byl na opačné straně údolí a zoufale si hledal cestu vzhůru po nepřístupném skalním srázu, který se tam zvedal. Šlo to zle, skála řezala do prstů, bortila se odlamovala, jiná cesta však už nyní nezbývala. Údolí se změnilo v jezero kalné vody, dýmající horkou párou. V místech, kde nyní lezl, už nebyla vroucí; ztěžovala však vidění i pohyb a byla jasným varováním, že pád si nemůže dovolit. Hladina rychle stoupala.

Dál. Měl pocit, že už ani nepostupuje, jen se vždy jakýmsi zázrakem, zachycen v nepatrné štěrbině, vždycky v poslední vteřině ubrání pádu. Pára byla teplejší. Hůř se v ní dýchalo.

Hromový rachot mu oznámil, že hladina stoupla až k bočním skalám a přelila se skrze ně. Když se mimoděk ohlédl, neviděl už vůbec nic. Nebo jakýsi žhnoucí bod v hlubině za mlhou?

Dál. Nebo by se teď mohl vrátit a uniknout přes okraj jezera na svah za skalami? Možná beztak nebude možné je zdolat. Možná mu nebudou stačit síly a nezvládne to, i kdyby to jakž tak možné bylo.

Únava ho zmáhala. Zachytit a udržet se bylo stále těžší.

Pustit se? Sklouznout dolů? Voda na okraji jezera nemusí být vyloženě vroucí... i když, samozřejmě, také docela dobře může. Oblézt skálu, víc spadnout než seběhnout po svahu a v první myslitelné škvíře...

Ne, neusínej! Teď rozhodně ještě ne!

Pára byla teplejší. Cítil, že už vlastně ani neleze vzhůru, jen se stále ještě brání skoku zpátky. Nevěděl, zda je to správné rozhodnutí. Nedokázal už toho tak moc vědět.

Vnímal ale sotva patrné chvění pod svými prsty. Dosud není konec. Země se neuklidňuje.

Cosí kousek od něj chraplavě zařvalo. Ovanul ho žár.

Z posledních sil se udržel a když se ohlédl přes rameno, podíval se přímo do rozšklebené tváře lávového obra, vymršťeného na jeho úroveň. Vzápětí zmizela a ozvalo se mocné cáknutí.

To ho uhasí. A i kdyby neuhasilo, tuhle skálu za ním stěží vyleze.

Snad. Nezbyvá než doufat.

Opřel se o všechnu myslitelnou odolnost svého lidu a dral se dál. Chvillemi se zdálo, že se mu to daří, chvillemi měl dojem, že se nehýbe z místa. Pak se kus skály udrolil a ztratil dobrý metr.

Hlava se mu točila slabostí, měl ale dojem, že pára o něco zchladla a prořídla. Dýchat! Moci tak jen znovu dýchat!

Také skála se zřejmě uklidňovala. Přitiskl se k ní celým tělem a na okamžik odpočinul.

Hobiti... Tinwil. Kéž by žili, byli šťastní, kéž by je nic zlého nepostihlo!

Ailintal... Kminek a Lupínka... Kéž se Tinwilino dílo zdaří a les postupně překoná Pustinu a život jde dál!

Ailintal... jeskyně nad jezerem a perla v jejím srdci. Kéž by... ach kéž by...

Ne, neusínej! Musíš vydržet, musíš přelézt na druhou stranu!

Zařal zuby a pokusil se zase o něco vystoupat. Skála se bortila a tříštila, stokrát zraněné prsty ztrácely poslední zbytky citu.

Nedá se nic dělat. Dál!

Nové sklouznutí, další ztracený metr. Tady se dýchalo zase hůř.
Nebo se znovu hůře dýchá všude?

Skála se každopádně opět rozechvěla, bzučela mu pod rukama jako roj sršňů.

Tohle nebude dobré.

Co na tom změníš? Jen dál, lez dál!

Ohavný otřes, ale jakýmsi zázrakem se udržel. Pára byla o poznání teplejší, slyšel už i klokotání varu docela blízko.

Už to nebude dlouho trvat.

Jeho mysl se na vteřinku zjasnila a zklidnila.

Udělal jsem všechno, co jsem mohl. Nestačilo to. A ty, o němž nemohu vědět, zda opravdu jsi... pokud jsi mi tenkrát pomohl, nejvřelejší díky. A ty víš, že bych chtěl, ze srdce chtěl s tebou mluvit, jen by to ode mě nebylo poctivé, protože...

Ohlušující rachot. Letěl dolů... nebo vzhůru? Pára ho obklopila ze všech stran, ale kupodivu, nepálila. Skoro měl pocit, že ho nadnáší, že na ní pluje jako v oblacích po nebi, slunci vstříc.

Zavřel oči. Teď už opravdu nemůže dělat vůbec nic.

A pak jakýsi dobře známý hlásek docela blízko pronesl:

„Promiň, že jsem tě neposlechla. Ale nedokázala jsem tě nechat odejít úplně samotného do tohohle...“

VI.

Tajemství hor

15.

Perla.

Perla v hlubinách čarokrásného podzemního sídla. Upíral k ní oči a věděl, věděl naprosto přesně, že nepromarnil ani vteřinu toho, co být mělo. Nemohl mluvit k Tvůrci jako k otci, protože mu to svědomí nedovolovalo; ne slovy, ne myšlenkami. A přece k němu mluvil každým přátelským setkáním, každou sebenepatrnější službičkou druhému, každým okamžikem, kdy do života druhého vnesl střípek krásy... Nic nebylo nadarmo.

Ale kde je teď? Co se s ním stalo? Umřel přece, či ne?

Ano, umřel. Na to si přece pamatuje jasně. Snažil se šplhat po skalách, uniknout z nově vzniklého kráteru, ale bouchlo to příliš brzy; je vyloučené, aby to někdo přežil.

Ani to nakonec nebolelo.

Takže mají pravdu ti, kdo si myslí, že i pak ještě něco vnímáš?

Nikdy to však nepopisovali takto. Tak... živočišně. To intenzivní vědomí tepla, pach sobí srsti...

Anebo přece? Návrat do lůna sobí matky, která tě odchovává pro nové narození? Zrovna to ale vždycky považoval bez debaty za pohádku!

A pokud je to přece pravda, proč má tak odřené prsty?

S námahou, jedno po druhém, otevřel oči. Nadzdvihl hlavu a zavrtěl se, aby ji vykuklil z obalů. Do tváře ho štípl mráz. Hlavou mu prolétla vzpomínka a zašátral pod vrstvami látek a kůží, které tvořily jeho doupě.

Byla tam. Neumřel a nic se mu nezdálo. Cítil její tep, rytmus jejího dechu a kratičký okamžik byl dokonale šťastný. Vzápětí ho sevřela bolest a úzkost.

"Já tam taky umřít nehodlám!"

Ach kéž by, maličká! Kéž bys dokázala naplnit vlastní slova!

Nový úlek. Ne, Tinwil ho jistě nezachránila sama. Nelle! Kde je Nelle?

Do nosu ho cosi ledově cvrnklo a v příští chvíli byla tu, modrošedý koník s bílou hřívou, okřídlený, pravda, ale snad nejmenší ze všech hobitích poníků, které zatím viděl, a vyzábly až běda.

Ano, tohle mu přece Tinwil vyprávěla. Ona dokáže v neviditelné podobě chránit spánek svých přátel před zraky i čichem nebezpečných tvorů.

Překonán vděčností přistoupil k ní, aby jí poděkoval za všechno, co pro něj vykonala.

Šlápla mu na nohu. Nejspíš ne plnou vahou, ale citelně a nemohl se ubránit dojmu, že schválně.

*

"Narniku..."

Tinwil už se také probudila, vymotala z pokrývek a ustrojila. Vzhlédla k němu očima plnýma jasu horského rána.

"Nezlobíš se, vid', že ne?"

Poklekl proti ní a vážně se jí zahleděl do očí.

"Jsem ti dlužníkem za svůj život. Už podruhé. A je mi líto, že nevím, budu-li to moci splatit."

Zavrtěla hlavou.

"To bych nechtěla. Kamaráda ano, ale ne někoho, kdo by mi pomáhal z povinností."

"Věř, duše moje, že podíl na tvé práci byl vždycky mou největší radostí."

"To je dobře."

"Všichni jsme dlužníky za svůj život," pokračovala. "To je snad jasné. A někteří z nás několikrát. Co můžeme udělat jiného než prostě... poděkovat?"

A v tom okamžiku jeho vděčnost vyšlehla na křídlech jeho plamene, vroucí jak sopečný žár, průzračná jak jitro na sněhu, a delší chvíli nebylo naprosto nic jiného.

*

Co nejrychleji se napili ledové vody, kterou po celou noc hráli svými těly. Z nejbližšího hřebínku se Narnik rozhlédl po okolí. Bylo divukrásně bílé, hřeben za hřebenem dokonalých sněžných vrcholků. Nelle zřejmě vynaložila mnoho sil, aby je po záchraně odnesla z dosahu sopečné činnosti. Bylo to od ní jistě ušlechtilé a obětavé, ale jeho srdce pokleslo. Je uprostřed neznámých nebezpečí, nemá tušení, kudy se dát, nemá kde sehnat vodu, to vše ve společnosti nesmírně milované, nesmírně houževnaté a jistě i nesmírně šikovné hobitky, která však navzdory tomu nemá jeho lehkost a rychlost, a vznešené bytosti netušených schopností, z níž ale stále víc cítí především jankovitého soba. To blízké setkání se sopkou – možná i sama hrůza z toho, co se v ní skrývá, nevnímané nižšími bytostmi – jí nejspíš velmi ublížilo. Zásadním způsobem? Nevratně? Kdo ví?

Inu, co dělat. Jen dál, aspoň nějak dál!

Vrátil se k Tinwil. Všiml si, že zabalila všechny své věci do vlastního batohu – na Nelle zřejmě nehodlala nenaložit nic. Nelle ostatně ani nebyla v dohledu; dohonila je však, sotva vyrazili.

Den uběhl poklidně. Sestupovali do nejbližšího údolí, kde měli naději ne snad na vodu, možná však alespoň na nějaký úkryt; a kdyby ani to ne, pouze takto, od hřebene k hřebeni, mohli pohoří překročit. Rychlí zrovna nebyli; Narnik se snažil hledat pro Tinwil co nejschůdnější cestu a kde bylo nejhůř, Nelle vypomohla. Asi dvakrát přitom pocítila neodolatelnou potřebu Tinwil shodit a vyválet se, vždycky si však vybrala takové místo, kde ji tím nijak neohrozila. Tinwil se na ni dokonce pokoušela mluvit, poradit se s ní o dalším postupu; Nelle však odpovídala větami, které nedávaly nejmenší smysl. Narnik se na ni pokusil promluvit už jenom jednou; ohnala se po něm kopytem, ne tak, aby mu ublížila, jen tak, že pocítil jeho dotek přes kazajku. Od té chvíle ctil její přání a držel si odstup.

Pozdě večer měli sestup za sebou, vyhledali jakž takž bezpečné místo a pomocí sobích kůží i zásob z Imladris vytvořili nové doupe. Nelle přistoupila a přikryla je jednou perutí; vzápětí se ztratila jejich očím, ale cítili, že je chrání, dokonce i před mrazem. Vodu neměli, ale Tinwil vytáhla lahvičku čehosi, čemu hobiti říkali "mnohý úsměv". Totiž, nejspíš to nebyl správný název, ale docela odpovídal tomu, jak se hobiti chovali, když se té věci napili. Sám dosud nikdy nic takového neokusil; mezi jeho lidem nebylo zvykem takových tekutin používat, leda k čištění ran a léčení v krajní nouzi. Nyní, kdy ke krajní nouzi nebylo daleko, doušek přijal. Zahřál ho, zbavil úzkosti a v krátké době uspal tvrdým spánkem.

Slovník kap. 15.

"miru" znamená v některých elfích nářečích "víno", "miruvor" pak řadu víceméně opojných a víceméně zázračných nápojů od "medoviny" po "nektar Mocných". Etymologie není tak úplně jasná, vzhledem k podobnosti se slovy "miri", "usmívá se" a "miril" "třpytivý drahokam" zřejmě původní kořen elfům evokoval cosi prchavě, třpytně krásného. Narnik tedy tentokrát svou osobní etymologií pravděpodobně není daleko od pravdy (skládá si "miri", usmívá se, s "úve", hojnost, množství).

Cesta mimo sopečnou zónu byla vleklá a úmorná. Oblud tu zřejmě žilo méně – některé z nich možná dokonce také vodu k životu potřebovaly, kdo ví. A před tím zbytkem Nelle zatím své společníky ochránit dokázala. Před žízní však ne. Někdy se jí podařilo dát jim napít z dlaní, někdy však voda v jejích rukou zamrzla, dřív než jí stačili doušek polknout; a po každém takovém pokusu, ať už byl úspěšný nebo ne, Nelle zase o něco ubylo sil. Ta troška, co si dokázali společně rozmrazit, k životu rozhodně nestačila. Narnik prozatím šetřil všechno pro Tinwil a zapojil umění svého lidu, umění vytrvat; to však neznamená, že nestrádal. Tinwil strádala i beztoho dost.

Drželi se na nohou statečně, věděli však, že nemají zhola žádnou naději projít. Nelle občas sebrala síly a postup usnadnila či urychlila; bylo však téměř nemožné ji přimět, aby postupovala jediným směrem, který znamenal naději: zpátky k ohnům a nebezpečí. Někdy je v zoufalém vzepětí sil přenesla o kus dál směrem k severu, avšak ani o krok blíž k možnosti nalézt vodu; někdy vyváděla nesmyslné kousky a ztrácela drahocenný čas. Sobovi nesmíš sáhnout na život, musíš ho ctít jako rodného bratra; pokud však jeho jankovitost překročí únosnou míru, je to stejný případ, jako když stárne a začíná trpět – tu je třeba přestat brát ohledy a s veškerou myslitelnou úctou ho sníst. Toto odvěké pravidlo jeho lidu Narnikovi nejednou vytanulo na mysl; neměl však dost sil ani na to, aby se v duchu káral za nepatřičnost takových nápadů.

A pak, poměrně nečekaně, přišla změna. Nelle zmalátněla a vyprchala z ní velká část života. Stále ještě se mohla hýbat, dokázala podivným mechanickým způsobem kráčet vpřed; ztratila ale jakoukoli vůli. Narnik neuvažoval, jestli se z toho radovat nebo nad tím truchlit. Neřekl nic. Už dlouho vlastně nikdo z nich nepromluvil. Zabalil ale Tinwil, do čeho se dalo, posadil ji na Nelle a položil ruku do promrzlé hřívy. A vykročil. Vedl je vpřed.

Nezastavoval se. Nemyslel na nebezpečí a nerozlišoval den a noc. Nevzpomínal si pak už nikdy, zda bylo ticho či z něj vítr vytloukal poslední zbytky života; zda byla cesta schůdná nebo neschůdná nebo co na těch méně schůdných úsecích dělali. Prostě jen šel, upnutý k naději nalézt oheň a vodu jako ryba ke své pouti, jako hvězda ke své dráze. A upíjel Mnohý úsměv. Přestal si lámat hlavu s tím, že by se to mohlo vymstít. Vnímал teď stále víc, že ten nápoj má v sobě cosi, co se nedá vysvětlit jeho opojností samotnou. Dával sílu vydržet. Spojoval své umění s jeho.

Minuly další dvě noci, možná tři. Cesta začala být méně schůdná. Občas k nim vítr donesl slabounký náznak ohavného pachu. Sestupovali; sestupovali s vynaložením veškerého umění horských koz po rozeklané, strmé horské stěně, na níž se udrželo jen nepatrně sněhu. Oteplilo se. Jedovaté pachy zesílily a hlásily se častěji. Vědomí nebezpečí bylo stále naléhavější; Narnik však věděl, že mu nezbyvá než jít, stále jít, navzdory tomu. Nelle pod jeho prsty ožívala: byla nyní zase už podobnější živému tvorů než balvanu ledu.

A pak sebou bez dalšího varování znenadání mrskla, shodila Tinwil na zem a byla pryč.

Narnik se ani teď nezastavil. Dokonce ani neohlédl. Shýbl se, zvedl Tinwil do náruče a pokračoval v cestě, jak nejrychleji dokázal. Padlého druha je škoda, ale pokud už ti zbývá jen nepatrně sil, musíš všechny věnovat živým.

Dosud byli v místech, na která cestou k jihu nenarazil. Zdolali další nízký hřebínek. A tam ho náhle pozdravilo tolik krásy, že měl co dělat, aby se nezastavil na místě čirým dojetím. Zářivě modré jezero, nebeský skvost v klínu hor. Kolem stopy zeleně mezi sněhem. A támhle – je to možné nebo ne? – to přece vypadá jako stádo sobů!

Zrychlil sestup, vlastně už letěl od jednoho opěrného bodu k druhému. Svah se zmínil. Krásná vidina se neměnila. Snad je to přece jen skutečnost! Snad jsou i tentokrát zachráněni!

V tu chvíli mu kdosi vstoupil do cesty s rukou vztaženou v gestu, při němž je už malé dítě naučeno bez meškání znehybnět.

Zarazil se v letu, jak jen bylo možno. Vyvaroval se pohybu, ale nepokusil se vyjednávat, slovem ani gestem. Vyčkával, připravený postavit Tinwil na zem a bránit se až doposledka. Pokud v Horách přece jen ještě přežívají skřeti, bude to rozhodně lepší než se jim vydat dobrovolně do rukou.

Postavy podobné té první je tiše obklopily kruhem, snědé ve tváři, pravda, ale poměrně sličných rysů. Oblečeny byly prostě, do sobích kůží; jejich zbraně měly černošklé špice.

"Nechceme bojovat," pronesl první z nich. "Víme, co potřebujete. Můžeme vám pomoci; vy pak zase pomůžete nám."

Mluvil dalším podivným nářečím, ale velmi srozumitelně.

"Nebudu... slibovat... naslepo," vypravil ze sebe Narnik s námahou.

Mluví pokývl.

"Vaše pomoc zachrání životy mnohým," odpověděl.

Narnik vynaložil všechnu sílu na to, aby se udržel zpříma na nohou, a čekal dál, jak se slušelo.

Jeho protějšek se pootočil a krátce se o něčem domlouval s druhem, který mu stál nejbliž. Pak pokynul a všichni útočníci se posadili. Sám odepjal od pasu láhev, popošel několik kroků, položil ji na zem, vrátil se na své místo a také se posadil. Narnik nabídku přijal, obezřetně, ale bez váhání. Maličko upil; v láhvi byla voda, velmi čistá a chutná. Podal ji Tinwil a poděkoval úklonem hlavy.

Na nový pokyn mluvčího se řada útočníků rozestoupila a kdosi popostrčil směrem k nim modrošedého koníka, nyní ne většího než liška. Narnik si dovedl představit, co se stalo. Nelle se pokusila utéci zpět do hor a znovu ztuhla, možná tentokrát zmrzla úplně.

"Víme, co ji postihlo," pokračoval mluvčí. "A umíme jí pomoci. Až to uděláme, bude ona schopná pomoci zase nám. V nitru ledovce se probouzí bytost jí podobná. Pokud ji necháme, zničí pravděpodobně celou naši pospolitost a všechny naše přátele. Ona se může pokusit na ni zapůsobit a zabránit tomu."

"Je velmi laskavá a ochotná pomoci. Bude-li to v jejích silách a nebude-li tomu bránit závažná překážka, nepochybuji, že vám vyhoví."

"To nestačí."

"Víc za ni slíbit nemůžeme. Vidíte snad něco, v čem bychom ji mohli zastoupit?"

"Těžko."

"Co tedy žádáte?"

"Jedinou záruku, která je ve vašich silách. Stvrdíte nám na místě svým slovem, že pokud nám nebude chtít pomoci - nebo neuspěje - dáváte nám dobrovolně svá těla k obživě. "

Postava, která se jedním rázem zvedla z hladiny podzemního jezírka, byla překrásná. Dívka s vlasy, které pluly jak oblaka v jarním větru. V zářivě modrých šatech, zdobených krajkami, které se neustále měnily před očima, ale nejčastěji připomínaly bujně uhánějící koně. Narnik se v duchu pousmál. Ještě tak nedávno by vůbec neuměl pomyslet na slovo "krajka". Nedlouho předtím, a neznal by ani slovo "kůň". Ostatně, sobi by to mohli být zrovna tak. Ti bájní, co létávají s jeřáby slunci vstříc.

Věděl, že ten okamžik přijde; čekal na něj od chvíle, kdy se jejich zbědovaný koník rozplynul ve vodě, po celou tu předlouhou noc, kdy se jejich vězňitelé tiše domlouvali mezi sebou a sypali do ní své prášky a lili vodičky, ale jinak se mohlo zdát, že ve skalní úžlabině není víc než středně velká tůňka. Ta nadevše vznešená se mohla dávno vysmát všemu násilí a odplynout do svobodného jezera pod nebem a dál, do končin živých – či snad nemohla, ale navenek nic nenavědčovalo opaku a nic se nezdálo přirozenějšího. Ale věděl, že druhy v nouzi by neopustila.

Jich si vězňitelé nevšimli. Nechali je zvečera dosyta napít, k jídlu jim nenabídlí nic. Nutno však dodat, že ani sami nejedli. Nejsou na světě jen hobiti, zvyklí jíst každý den, a dokonce několikrát. Pravda, oni dva už něco na posilněnou nutně potřebovali, jakmile však měli dostatek vody, mohli se postarat sami o sebe. Tinwil mu pak spokojeně usnula v náručí a on nechal mysl odpočinout, avšak bděl nad jejím spánkem. Věděl, že na jejich osudech jeho ostražitost těžko něco změní, ale nemohl si pomoci.

Dosud tvrdě spala. Vyskočil na nohy s ní v náručí, tak jako i všichni kolem povstali v úctě k majestátu, který je převyšoval. Mluví se chystal ji oslovit, ale maličko pozvedla dlaň a zarazila ho.

"Vím," řekla stručně a dokonale klidně, bez nejmenšího náznaku jakéhokoli citu. "Pojďme."

Šli dlouho, stále podle podzemní řeky vzhůru. Bylo tu teplo. Místy mýjeli ústí chodeb, které se často svažovaly dolů, do větších hloubek; stoupal z nich horký vzduch, kupodivu však čistý, beze stopy sopečných pachů. Jednou či dvakrát Narnik ucítil, že pod

tenkým škráloupem kamene je dosud žhavá láva; všichni však uměli přeběhnout natolik zlehka, že jim nehrozilo nebezpečí.

Pak se ochladilo a nakrátko zahlédli nebe nad hlavou. Před nimi se zvedala stěna ledovce, svrchu zářivě bílého, z boku modravého. Z něj se rodila jejich řeka; valila se zpod ledové kupy už mohutná a bujná.

Odbočili od ní a o kus dál zela v ledovci trhlina, ještě čerstvá, s ostrými okraji. Vstoupili do ní a spěšně šplhali výš a výš mezi vrstvy modrého ledu, s uzoučkou pěšinkou modrého nebe nad hlavou.

Netrvalo dlouho a všiml si podivné změny. Ledovec zůstával zářivě modrý, nebe nad hlavou čisté a jasné, a přece jako by se na všechno položil stín. Jeho srdce pokleslo, poprvé po dlouhé době pocítil smutek, pochybnosti, beznaděj svého postavení. Že by mu teprve odpočinek těla dal sílu na takové věci znovu myslet?

Zhoršovalo se to. Jako by sám vzduch ztěžkl a dolehl na ně svou vahou. Udělat krok vpřed stálo nebývalé úsilí. Jejich vězňatelé na tom zřejmě byli podobně; každopádně se postup zpomalil a oni se mu přizpůsobili a nesnažili se ho pobízet vpřed. Vznešená – Nelle – kráčela neochvějně dál uprostřed nich. Výraz její tváře se nezměnil: zůstával neproniknutelný a napovrch lhostejný. Jen nepatrné napřimění ramen napovídalo, že také ona teď vynakládá více úsilí.

Tinwil vykřikla z děsivého snu a otevřela oči. Vzápětí stejně náhle ztichla.

A pak byla jejich cesta u konce. Puklina vedla dál, tarasila ji však ohromná překážka, částečně ještě vrostlá do ledovce po obou stranách. Černý led? Skála? Avšak bylo to pokryté lesklými šupinami a to, co jim čnělo vstříc, byla nepochybně špička ocasu.

A směr pukliny podél hřbetu dával tušit, jaká síla nejspíš ledovec rozlomila.

Ten tvor – či snad netvor – se pozvolna probouzí. Pokud procitne, aby šířil zkázu, nejenom zdejší podivná pospolitost vezme za své. Může ohrozit mnohé jeho rodné v severních krajích – nebo kdoví, možná i na tolik už zasaženém jihu...

Nelle stanula. Neřekla ani neudělala navenek nic, ale nikdo ji nerušil. I Narnikovi bylo z jejich a Tinwiliných vyprávění jasné, o co

se nejspíš pokusí: vrátit svému dávnému druhu vzpomínky na dobu, kdy ještě spolu zpívali v harmonii; dát mu šanci, aby se zatoužil vrátit.

Je skutečně taková možnost?

Ona věří, že je.

Je skutečně v každé duši, i v takovéto, zakleta touha po světle, která překoná vše, stačí ji probudit? Nebo... nebo...

Ne, ani tak by to nezjistil s určitostí. A upřímně, není zrovna pravděpodobné, že by uspěla. Zbývá mu jediné: čelit tomu, co přijde, s hlavou vzhůru.

Čas se zastavil. Všichni čekali v napětí, které zpočátku přebilo i doléhající tíhu.

Avšak dolehla na ně znovu. Jak mýjely hodiny bez znatelné změny, začala je drtit tím víc. Všechny zlé vzpomínky posledního roku se vrátily, procházel si jimi krok za krokem, a naděje na ně nestačila, tísněna a dušena kdesi hluboko jako poslední jiskřička. Co zakoušejí jejich věznitelé, netušil, jen doufal, že to není sílící jistota, že pokus byl marný a nastal čas je sníst.

Stojíš na straně dobra, stojíš, Narniku?

Inu, stojím. Ze všech sil se snažím ještě se udržet na nohou.

Napjaté ticho přerušil Tinwilin hlásek.

"Narniku... ona mrzne!"

S nesmírným úsilím se vytrhl a soustředil pozornost. Tinwil měla pravdu. Nelle znovu tuhla. Koníci na jejích šatech se zastavili v pohybu. Z větší části už byla vlastně zřetelně ledovou sochou.

Inu, není divu. Jejich konec už je blízko.

Tinwil znovu vykřikla a vrhla se k ní, sevřela oběma rukama její, přimkla se k ní ve snaze zahřát ji vlastním tělem.

Chtěl také vykřiknout, zarazit ji včas, ale v poslední chvíli si to rozmyslel. Vlastně proč ne? Pokud Nelle zmrzne, oni dva život už nezachrání. Proč nezahynout právě takto, nedat jí až doposledka všechno, co mám?

Přistoupil z druhé strany a také sevřel Nellinu ruku.

Byla dosud tvárná, velmi chladná sice, ne ale z ledu. A div divů, zůstávala taková. Míjel nekonečný čas, mráz mu pronikal až k srdci,

tíha nepolevovala, ale nezhoršovalo se to. Ještě žili. Ještě stáli na nohou ve službách dobra.

Avšak toho dobra bylo málo, příliš málo. Jeho plamínek, plamínek jeho života skomíral, dušen mrazivou tmou, jež ho obklopovala. Nekonečná temnota. Všeobjímající mráz. A v něm droboučké jiskřičky duší, které se snaží nepodlehnout, nakratičko. Nesmírná síla zla, svírající vesmír, svět, a v první řadě tyto strašlivé hory a proti ní...

V tu chvíli zaslechl Tinwilin jasný hlásek. Zpívala.

Melodie byla prostinká, ale její slova měla moc dobrého pěvce: vyvolávala živé a krásné obrazy. Nikterak neobvyklé, ale tím krásnější. Hory. Jiskření ledovců ve slunečním světle. Průzračně modré jeskyně v jejich průrvách. Řeky lávy, žhnoucí do noci. Příboj zlatých pěn v klokotajícím kráteru. Ohnivý proud, měnící barvu ze zlaté v oranžovou, v třešňově rudou, fialovou, tuhnoucí v jemňounké temné krajkoví, ustavičně se proměňující v přívalu...

Pozvedl hlavu. I jeho oheň vzplanul zase jasněji.

Trvalo to dlouho, ale Tinwil neztratila hlas. Byla nezdočná.

Pak ohlušující rána. Odevšad se sypaly a valily ledové bloky. Nelle přitáhla oba své druhy k sobě a schýlila se nad nimi, aby je ochránila.

Když vše utichlo, Narnik vzhlédl. Škvíra nad jejich hlavami byla nyní temná, ale cítil blížící se ráno. Kdosi zapálil lampu. Hlavní puklina v ledovci se rozšířila a přibýlo mnoho dalších, ona temná hmota v ní navzdory tomu dosud vězela. Začínala se však rozpouštět. Šupiny už nebylo znát, i konec ocasu chyběl. Z pukliny crčela divně zabarvená voda. Jeden z jejich vězňů – zdálo se, že také oni vyvázli bez vážnějších zranění – se pohotově sklonil, nabral trochu do pohárku, přičichl a řekl pár slov jednomu ze svých společníků. Ten přičinlivě odběhl. Vše nasvědčovalo tomu, že před sebou po celou tu dobu měli jen kus znečištěného ledu.

Ale tíha z jejich srdcí byla pryč.

Mluvčí vězňů položil ruku na srdce a krátce, avšak důstojně se před Nelle uklonil.

"Děkujeme z celé duše, má paní. Kéž naléhavost naší nouze, kvůli které jsme byli nuceni vůči vám sáhnout ke krajním opatřením,

není nadále důvodem k nepřátelství mezi námi. Prosím, buďte nyní našimi hosty."

Mírně se uklonil i před Tinwil, jemu jen lehce pokynul hlavou a vedl je trhlinou zpět.

*

Sestupovali na ztuhlých nohou podle řeky podzemní chodbou. Narnik pomáhal Tinwil, občas ji znovu vzal do náručí. Bránila se, že ještě vydrží, ale jemu se přece jen dosud šlo lépe. Čekal, že budou zavedeni do některé z podzemních chodeb, a třebaže v něm Tinwilina píseň dosud zněla bezpočtem líbezných ozvěň, zrovna dvakrát se netěšil. Vyšli však zpátky pod širé nebe, které se nyní nádherně barvilo východem, a sestupovali dál k jezeru v údolí. Působilo to tam stále známěji a útěšněji. Ze sobího stáda stoupala pára. Po jedné straně údolí planula z úbočí matná světélka, jako ohně uvnitř stanu. Nikde se nic nehýbalo.

Už byli jen pár kroků od nich, když se odhrnul kožený závěs a vyšla postava o mnoho nižší než jejich nyní už hostitelé – ve všech těch sobích kůžích vypadala skoro širší než delší. Pozvedla ruku k pozdravu a zavolala jejich nářečím.

"To jsou naši přátelé," poznamenal mluvčí na vysvětlenou. "Zaopatřují nás potravou a my jim skýtáme ochranu, teplý, avšak čistý vzduch a tekutou, avšak čistou vodu. Pomáháme si tak navzájem už po léta."

Tinwil se radostně rozesmála a rozběhla se vpřed, aby pozdravila své rodné vznešeným jazykem, jemuž se naučila v Imladris.

Ještě téhož večera se změnilo počasí. Do skal a ledovců udeřil prudký víchř, který vířil sníh, uvolňoval laviny a házel balvany i ledovými bloky jako oblázky. Po mnoho dní nemohl nikdo na další cestu ani pomyslet.

V jejich údolí nikomu zle nebylo. Zásob měli hobiti arci dostatek; a tepla i vody po libosti. Dokonce i soby odvedli do závětrí na chráněné místo s dostatkem lišejníku, připravené pro tyto případy. V jeskynních příbytcích se konala nekončící hostina, k níž Tinwil bohatě přispěla svými písněmi. Seděla na čestném místě, vyhrazeném bardům, a hobiti i elfové se předháněli v tom, kdo ji poctí nejvybranější lahůdkou. Pokud šlo o Narnika, masa se nedotkl, neboť tušil, že hobiti budou při výběru sobů na porážku méně přísní než jeho lid; nutno však uznat, že tolik sobího sýra s borůvkovou marmeládou ještě v životě neužil.

Bezstarostný život se tomu tak úplně říkat nedalo. Naopak, jak čas ubíhal, Narnik stále úzkostlivěji počítal dny, o něž se zdrželi na cestě a které je přiblížily času lavin a povodní. Nepochyboval celkem, že by je tu vlídní a vděční hostitelé nechali beze všeho i déle – ale co zatím dole jeho lid? Co hrozící válka?

Věděl, že nemá smysl si dělat starosti, že tím nic nezmění. Což neudělali koneckonců všichni, co bylo v jejich silách? A vlastně i on, od jisté chvíle. Jenže ta jeho chvíle žel přišla mnohem, mnohem později, než měla.

Jistý neklid pozoroval i na svých společnicích, ale nerozuměl mu. Obě byly prosty veškeré úzkosti či tísně, což se samozřejmě díky jejich čistšímu svědomí dalo předpokládat. Ale kde se v nich bere to radostné vzrušení? Opravdu nemají nejmenší strach z nebezpečí samotných, z nebezpečí hrozících nejenom jim? Nelle snad, vnímá nebezpečí z tak odlišného úhlu pohledu než pozemšťané, že se nelze divit ničemu... ale Tinwil? O vroucnosti a soucitnosti jejího srdce nemohl pochybovat a přesto... připomínala mu skoro dítě, které se těší na slavnost.

A tak jí nakonec tu slavnost dopřál, právě takovou, jaké znal z hlubin zimního slunovratu, kdy všichni bývají nuceně zavřeni a někdy i poněkud stínění v příbytcích po mnoho dní. Přidal své písně k jejím, vedl hobity i jejich elfí návštěvníky k tanci, popěvkům, vyprávění, legračním kouskům, společným hrám, drobným dárkům těch, kdo nemají mnoho, ale udělají druhému radost úsměvem, obejmutím, zapletením vlasů, promasírováním šije... i když jistě i vytvořením či ozdobením nějakého toho nejobyčejnějšího předmětu denní potřeby.

Ulevilo to i jeho srdci. Po dlouhé polární noci se přece opravdu vždycky slunce zase vrátí... i nyní je naděje.

Vracela se v podobě slábnoucího větru. Ještě řádl venku až dost, chvílemi však přece jen utichl, na hodinu, pak i na dvě, aby se pak do nich opřel s novou silou, někdy i z nečekané strany. Avšak klidné chvíle se prodlužovaly a občas i hobity samotné přemohla netrpělivost, natáhli na sebe všechny zimní vrstvy a vyšli na okamžik ven, zkontrolovat škody, podívat se, jak se vede sobům, i pozorovat hravé sněžné víry, které se tvořily na pastvinách kolem jejich jezera.

Toho večera za hosty naposledy zašel mluvčí sopečných elfů.

"Už brzy se rozloučíme," řekl Narnikovi. "A rád bych ti na rozloučenou něco věnoval. Prokázali jsme mnoho cti Vznešené, která od nás odvrátila nesmírné nebezpečí, i vaší hobití pěvkyni, která jí v tom svou písní nemálo pomohla. Ty jsi zůstal nenápadně v pozadí; avšak nebýt tvého strádání, odhodlání a věrnosti na pokraj smrti ani jedna z nich by se k nám vůbec nedostala. Přijmi proto prosím alespoň tento nepatrný dárek na znamení našeho uznání a také jako připomínku společných kořenů a nabídku přátelství, budeš-li ochoten je ještě přijmout."

Narnik ucítil v dlani malinkou hladkou krabičku. Otevřel ji. Byla z černolesklého kamene a uvnitř ležela jediná říční perla.

"Vím, není to nic velkého," podotkl dárce skromně. "Pro nás však mají nesmírnou cenu, neboť je uchovávané už po věky. Pocházejí ještě... od Vod probuzení... Srdce mi říkalo, že mám dát jednu právě tobě."

Dlouhou chvíli ze sebe Narnik nevypravil nic, jen mlčky tiskl jeho ruku.

*

Druhého dne se vítr utišíl. Po bohaté snídani se Narnik s Tinwil sbalili na cestu. Také hobiti se nedočkavě strojili do všeho venkovního oblečení, jedni aby zašli vypustit soby, druzí aby své hosty kus vyprovodili. Právě když rozhalili kůže u vchodu a pohlédli do údolí, ozářeného sluncem, uvolnila se z protějšího svahu lavina a v zářivě bílých oblacích se řítila do jezera.

Nu, to nám to začíná, pomyslel si Narnik s trochou suchého humoru.

Lavina padla do jezera, ale kupodivu se nezastavila. Řítila se dál po jeho nezamrzlé modré hladině jako sobí stádo po ledu... ne, vlastně jako jediný sob, nesmírný, jiskřivě bílý, korunovaný žhnoucím parožím ze slunečních paprsků... Obraz, na jaký nezapomeneš nikdy.

Teď běžel k nim a byl už daleko menší, ač asi největší ze sobů, které kdy Narnik viděl. Nelle mu vyběhla vstříc a bouřlivě mu padla kolem krku.

Tinwil s Narnikem na sebe pohlédli, řekli oba zároveň jediné slovo: "*Oron!*" a jakkoli se to nehodilo, začali se nehorázně smát.

Naděje se vrátila.

Tinwil dojde bezpečně k jeho lidu a bude jim moci povědět, co chtěla; nebylo pochyb, že jí naslouchat budou, přijede-li takto.

Ti, kdo se budou chtít vypravit do krajin slunce, projdou už bezpečně. Tinwil nebude už sázet své stromky sama; a kdo ví, brzy snad bude kraj podél lesa zajištěn natolik, že i Nelle se bude moci vrátit za svou láskou...

Leť, bílý sobe, *maio* Hor! Leť s námi přinést našemu lidu mír! A pak znovu tam, kam létáš nejraději – za sluncem!

Dodatky: Z Tinwiliny poezie

Plný text obou Tinwiliných klíčových písní se nepodařilo dohledat; pro ilustraci tedy přinášíme na tomto místě alespoň ty, které jsou známy. Některé byly dostupné pouze v anglickém překladu, patrně z quenijského originálu některé její pozdější práce. Jsou ponechány tak, neboť soudím, že poezie každým dalším překladem ztrácí něco ze své duše.

Na dně toho jezera byla obrovská díra
a všechna voda tamtudy mizela
a padala zpátky z úplně stejné díry
v nebi nad jezerem.

Pokolikáté si ještě všimneš,
že obzor je vlastně kruh v uchu štíhlého zloděje růží?
Pak jeho oči, nedecentně dokořán,
vyjí z večera vůni šera.

S večerem se na okně usadí,
jako pírkó nenučeně,
malý hliněný panáček.

Má rezavý hřebík
a neúnavně jím ryje do parapetu
strašně krásné verše.

Já je pak opíšu na papír
a dělám, jak jsem chytrá.

Mosazná klika
tiše vzlyká
zastandací
trám se kácí
a černobílá veverka
jmenuje se Caverka

Kousky skal
vítr hnal
kam jen pádí
suché vádí
a prales krásně pestrý
svolává své sestry

Vlčí píseň
ničí plíseň
krtčí hrouda
blíž se loudá
a modravý Glum
zbudoval si dům

Na stole tančí duhový kůň
a kolem pije devět skřetů
Chtějí, aby kůň spadl
ale ten má nohy jako motýl křídla
a tak má devět skřetů hlad

V botě mám obrovského úhoře
a i když mu tam házím brambory a chleba
žere jen moje ponožky, ve dne v noci
ale stejně ho nehodím do potoka
mám toho úhoře rád.

Na vysoké borovici sedí smutný vlk
a na palouku loví skřivan jehně
Tak jsem to napsal jednou v noci
předtím se sklízelo víno a med
a ten vlk tam vážně ještě sedí

Drak sedí v rokli a žere bylinky
kolem létá spousta vlaštovek
a smějou se mu, že se mění v králíka
drak občas některou chytí a sní
ale v břiše se mu smějou dál

Prší. Ocelové pařátky
z pohřebišť mezi oblohami.
Prší. Odlesky pohádky
které tu vždycky budou s námi.

Prší. Zvuk ticha a stromy
z alejí kde jsme nestihli stát.
Prší. Pod zšedlými dómy
kam srdce lidí chodí žít a tát.

Prší. Chytám je do dlaní
tvorečky z vody a fantazie.
Prší. Smutně se uklání
v světle prudkém jak jed zmije.

Prší a nebe uvadne tou ztrátou
až nezbyde ani miloučkový mech.
Prší a vzduch voní mi mátou
a v úplném tichu slyším tvůj
dech.

Rozpálené tlapy
na krystalech pouštní lávy
Tiše běžel dál
večer ještě žhavý

I únava má žízeň
pod oprátkou spěchu
Po voňavé oáze
v dunách
není vidu slechu

Nebýval sám
a stínů se léká
Smrt se mu prý drží v patách
sedí v mracích
a čeká

Bledá fata morgána
upletená z proudů strachu
Za milion horizontů
nezbavil se toho pachu

Rozpálené kamení
pod tlapami jako dýka
V bledém šeru pod palmami
ruka
co se nedotýká

The carpets

what do they remember
of the feet that danced them dry

What do the arching windows know
of the lips that kissed them thin
with their goodbyes

The keys on a piano
of the mind that raced through them
on slender fingers stained with smoke

The genii and the broken
walking the stairwell of memory
as anonymous as the farthest stars

I have asked the wooden carvings
on the doors that a madman cut in his sleeplessness
what they have to say

'And what do the people' they said
'what do the people remember
of who we are?'

There are times just before dawn
when the waking world hasn't quite come back yet.
Its solidity is more viscous than hard.

Time and place have become immaterial
and transparent

I can reach through the layers of things
and see it all in the overwhelming depth:
children laughing, lovers sighing,
stars and seas and frozen rivers,
silent desert plains,
old worlds dying,
pain forging warriors,
new worlds sprouting roots in the dark

and the sleeping fox of quiet contemplation
curled warmly around my mind.

There are times when I can simply
reach out my hand and touch you
whether you are dead, distant
or non-existent
for there are times when everything is malleable
and obeys my every whim.

I made the anchors vanish
and for a few eternal moments
let my heart rule the world.

"I have walked the same roads
as you, traveler,
smelled the evening fires on the wind
and felt the autumn aching.

I have gazed upon the skies
lit with pale sunsets
and known your restlessness
even better than you.

I am the one you call
Wanderlust.

Pleased to meet you."

So few places to feel safe
so few were left
and the old hag, the dusk of summer
chases the ghosts from the closets
So few were left

The chills of night licked the sun
with a hiss
and sprouted fractals of frost
in the colorless dark

Something more terrible has come
more terrible than fear
It fingers your shivering shoulders at night
as your mind
struggles
to keep warm

I dreamt you
walking through my time
A shadow
casting piercing light
A rhythm
perfecting every sound

I dreamt your presence
It lingered long after waking
like blood on steel

Down
through the reaches of your mind
fell a sign

It glowed briefly in the shadows
then went out

We all meet her,
every night.
Barefoot
with a crown of air.

We all wince like fresh awoken.
Her jewels falling on the night stand,
one by one.

We all watch her:
half-turned, silken,
so tangible
just out of reach.

We all wince like fresh awoken.
Earrings strike the chilly marble
crash after crash.

She stands there like fresh awoken
so absent,
crowned with air.

Just the jewels on the night stand
and a wish flown out of nowhere;
darkened,
bare.

The planet had a heartbeat
deep inside
faint like the chirps of a bird
too late at night

So there was hope
The world was not exactly dead yet
the ear pressed to the ground
heard something

Nobody was sure

But something opened wide
eyes of bright white
and silhouettes sunk into
the brightness of distant lights

The days
when you can taste the salt on the wind.

The road curls up
and slaps you across the face.
'You've been here too long' it says,
'and the roots are tickling my skin.'

And you feel like a stranger
inside your very own self.

And oh how I wish I could walk
into the dusk, never to return.
I would find the forests of stone
and disappear among gigantic trees
much older than our laughable little world.

I'd listen to them whisper
truths so absolute
they can only be sung.
I'd hear the gales of twilight
rise at my heels and shatter
my insignificant mind.

These are times made for believing
in unimagined things

Times to dream
and when we reach the limit
steal a glimpse of what's beyond

And all sounds lie muffled
by the vastness of what is about to emerge

There was
a place and a time.
Walking a tightrope
muscles taut.
Facing the wind,
eyes narrow
and focus firmly set.

There was a moment
and a look down.
The familiar abyss
glaring back
and a distant rumble
promising danger
and speed.

Sometimes
what's required
is a leap.

*There are times
when every question is a challenge.
Come on, I dare you.
Hit me with the truth.
There are times
when every question is an answer.
I care. I wanna know.*

There is a force
- and now you know –
not meant to tear down the world.
If you're brave enough
- or insane –
you can ride the storm
and smile.

You can remember the gales
caressing your limbs.
The lightning showing the way
and the thunder making you laugh.
You can remember how your lungs
filled with air
for the very first time.

Seemingly unchanged
you land back on the tightrope.
Your muscles scream with energy.
Even though the same,
you are, somehow, superhuman.
The storm
cleared the air.

And it listens,
hidden in the clouds.
Understands.

Letící jiskra. Podle lidových vyprávění ze Středozeemě přeložila a zpracovala © Laisi Finwen. Poezie © Tinwil. Vydal Spolek pro ochranu žížal v Brdských lesích r. 2020 pro svou soukromou potřebu. Neprodejné.

Spolek pro ochranu žížal je ryze imaginární charitativní organizace, jejímž členem se automaticky stává každý, kdo se rozhodne přispívat k ochraně žížal nejrůznějšími dostupnými prostředky, zejména šířením informací o jejich velké užitečnosti. Členové nemají naprosto žádná práva, ale také žádné povinnosti.